

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

mo testimonijs veteris ac noui testamenti plenum, comprè edidisset, & digna facundia ac magnificentia iam præfatæ dominæ suæ festum exornasset: Dumq; ante horas matutinas solito more ad obsequia Deo peragenda consurgeret, vt vigilias suo Domino consecraret, diacono vel subdiacono atq; clero ante eum cum faculis præcedentibus, subito ostium aperientes, & ecclesiam intuentes splendore cælesti micantē, deficientes ad lumen, quod ferre non valuerunt, aufugientesq; cū tremore, faculas quas manibus tenebant, reliquerunt, & vestigia, per quæ venerant, repetentes, propè mortui reuersi sunt ad sodales. Sollicitè verò omnis cōgregatio requirebat, quid de Dei seruo ageretur cum angelicis choris, quos tam subito expauerant custodes, vt terga ad ostium dantes, ita aufugerent. At ille benè sibi conscius, ante altare beatæ semper virginis procedens, reperit in cathedra ipsam dominam sedentem, vbi erat solitus sedere & populum salutare: Et eleuatis oculis, vidit in circuitu eius omnem absidem repletam virginum choris, quæ de canticis David modulata suauitate aliquid cantabant. Adspiciensque in eam ipse sibi benè conscius & Deo charissimus, talem nostræ dominæ ad se loquentis vocem audiuit: Propera in occursum serue Dei rectissime, & accipe de manu mea munusculum, quod tibi de thesauro filij mei attuli. Sic enim tibi opus est, vt benedictione tegminis, quæ tibi data est, in meo tantum die vtaris. Et quia oculos fidei fixos in meo semper seruitio tenens mansisti, & laudem meam diffusa in labijs tuis gratia, dulciter in cordibus fidelium depinxisti: & vestimentis ecclesiæ iam in hac vita ornatus eris, & in futuro in promptuarijs meis cum alijs seruis filij mei lætaberis. Et his dictis, vnà cum virginibus & luce, quæ venerat, ab oculis eius remeavit. Remansit verò Dei seruus in tantum securus de adipiscenda gloria, quantum præsciis de promissa sibi victoriæ palma. Vestis quoque, quam detulerat Dei mater, seruatur in Tolcana ecclesia, miræque subtilitatis, mirique candoris. Cathedram autem episcopalem, in qua dignata est residere Dei mater, nullus postea sedere præsumpsit episcopus, nisi dominus Sigibertus, qui statim sedem ipsam perdens, exilio relegatus est. Nouem itaque annis & duobus ferè mensibus vir Dei Hildefonsus clarus extitit meritis, & retentatione pontificalis regiminis. Expleto autem xvij. prædicti regis Recessundi anno, die x. Calend. Februarij domicilio carnis exiuit, atque in ecclesia B. Leochadię honorificè tumulatur. Non defuerunt ei promissa à regina cæli, beata gaudia: quinimodò ea suffragante, felix eius anima ad cæli perlata est palatia, vbi filium virginis conuetur in sua gloria, Amen.

Viso admiranda.

Vestem ei mirificam donat virgo Maria.

MARTYRIVM SANCTI BABYLAE EPISCOPI ET MARTYRIS, AVTHORE D. IOANNE CHRYSO-

Habetur tomo 3. operum eiusdem.

stomo contra Gentiles: omisis quibusdam ob vitandam nimiam prolixitatem. Interpres est Germanus Brixius Altisiodorensis, Canonicus Parisiensis.

IANVAR. 24

Vòd vetera ea, quæ nos auditu accepimus, non minore fide digna sint, quam quæ præsentia sunt, & quæ ipsi videmus, id certè omnes fateantur, nisi si qui fortè stupidi ac delirantes fuerint. Verùm vt victoriam etiam vel ex superioribus facultatibus reportemus, volo & memoriæ nostræ nouum quoddam atq; inopinatum facinus proferre. Enimverò nē tumultuemini, si miraculum ætate nostra factum disturum me pollicitus, tamen à veteri historia narrationis exordiū contexere aggredior. neque enim intra vetera illa tantum subsistam, neque quæ ego vetera sum huc allaturus, ea à reorum nouarum argumento discrepant: sic enim vtraque inter se coherent, vt non possis illorum consequentiam alteram ab altera separare. Id quod auditis rebus probè iudicabitis.

Numeri anus is fuit.

Fuit Imperator quidam Maiorum nostrorum temporibus, qui qualis alioqui fuerit, dicere non habeo: verùm vbi scelus ab eodem magna audacia atq; improbitate factū audi-

audiēritis, & reliquam morum illius crudelitatem perspectā habebitis. Quodnam ergo piaculum id fuit? Visum fuerat genti cuidam, cum hoc Imperatore bello decertanti, bellum tandē componere, sic, vt neq; alteros affligerent, neq; ipsi vicissim ab alteris posthac affligerentur: quin potius molestijs, periculis, omni deniquē timore defungerentur, ac partis cōtenti, nihil quicquam præterea requirerent: præstare enim, timore procul depulso, mediocribus frui, quā plura appetentes vbique timere, trepidare, atq; ad eō malis vltro citroque datis & acceptis vitam transigere. Itaque cū constitutum illis esset, bello prorsus deposito, quietam ac minimē sollicitam vitam viuere, visum est commodum, hoc firma aliqua pactione ac stabilibus terminis victum confirmare. Tum foedere factō, dato atque accepto iurcurādo, & regi præterea suo suadere conantur, vt suo ille filio (puer autem is admodum erat) pro certo pacis pignore deposito, præstaret, tum vt qui prius hostes erant, bono in reliquum tempus animo essent: tum animi ac consilij sui testimonio prodito indicaret, se, quam pacē cum illis faceret, eam citra dolum omnem facere. Quā oratione rex adductus, filium dēdidit, vt ipse quidem opinabatur, amicis ac socijs: vt verō rei exitus probauit, beluā omnium beluarum crudelissimā. Amicitij enim ac foederis lege regium illum puerulum cū accepisset, statim omnia simul conculcauit ac subuertit, iusiurandum, pacta, pudorem eum, qui homini ab homine, religionem, quæ Deo debetur, misericordiam, quam à nobis ætas illa impetrare solet: ac neq; iuuentus feram illam flexit, neq; sanē, quæ huiusmodi sceleribus comes esse solet, vltio agreste illud peccus terruit, neq; patris filium deponentis verba eiusdem animum subiēre: ea, inquam, quæ ille filium in manum tradens fortasse mandārat, dum postulat, vt illius curam quā diligentissimē Imperator susciperet, patrem etiam illum filio suo appellans, dum obsecrat, vt quasi ipse genitor foret, sic illum enutrit et atque erudiret, perficeretque, vt maiorum suorum nobilitate dignus ille olim euaderet: deniquē dum idem pater inter hæc verba media filij dextram homicidæ dextræ infertat, ac multis etiam cum lachrymis congressum soluit: horum omnium inquinatissimus ille nihil quicquam secum reputās, quin potius omnibus illis vnā ex animo excussis, eadem illam eadem omnium sceleratissimam patrat.

Hoc enim flagitium, filij etiam proprii cæde grauius est, cuius rei testimonium à vobis mutuabor, qui vtique non sic, opinor, indoluissetis, (si modò ex animi mei affectibus & vestrorum irem affectu um coniecturam facere oportet) si illum audiissetis propriū filium occidisse. Tum enim vnā cum communibus legibus & naturæ etiam leges subuertere visū fuissent. Hic autem plurima simul concurrerunt, quæ numero ipso naturæ necessitudine validiora esse possunt. Quoties enim mihi ante oculos obuersatur adolescens ille prorsus innocens, idem à patre deditus, idem à Maiorum suorum regia auulsus, idem domesticas delicias, gloriam, honorem cū extorri vita, hoc nomine commutans, vt posset impurus Imperator pactis cum hoste foederibus fidere: idem postea ab illo miserè confectus, & splendore domūs paternæ per eadem foedera priuatus, deniquē ab eodem iugulatus: nimirum secū pugnans me subit affectus, liquefacto simul atq; exaltuante intus animo, quorum affectuū alterum mihi ira, alterum mœstitia parit. Nam dum mecum reputo scelestum illū armātem sese, gladium intentantem, pueri collum apprehendentem, qua dextra depositum receperat, hac eadem gladium in illud impellentem, dirumpor, atq; adeo ira suffocor. Rursus dum intueor iuuenem illum timentem, trementem, ploratus extremos plorantem, patrem inclamantem, hunc ipsum istarum rerum auctorem fuisse testantem, eadem non ei, qui gladium in guttur mergeret, sed ei, qui se genuisset, acceptam referentem, neq; fugam adornare, neque sibi auxilio esse valentem, sed quod vnum superest, frustra de proprio parente expostulantem, deniquē plagam receptantem, palpitantem, calcibus pavementum ferientem, terram sanguineis riuis inquinantem, ipsa mihi intus viscera discerpitur, ipsa mihi cogitatio obtenebratur, ac mihi ob oculos mœstitiæ caligo quædam offunditur. At verò non perinde belluinum illud Imperatoris peccus affectum videas: quin potius quasi vel agnum, vel vitulum immolaturus, sic ad scelestam illam eadem animatus fertur.

Et puer quidem plaga accepta exanimis iacebat: at percussor admissō sceleri patrocinabatur, posteriori facinore prius illud obscurare laborans. Existimaturus es fortasse, me de sepultura loqui velle, deque Imperatoris impietate, qui à se occiso ne tantillum quidem terræ impertiuerit. Ego verò aliud quoddam facinus, eo quod à me iam

Imperato-
ris crudeli-
tas & perse-
fidia.

Cædes val-
de imma-
nis contra
pacta cons-
uenta.

Mira rei ge-
stæ repræ-
sentatio.

Nefarie
di adiungi
tur ingens
impudens
tia & temeritas.

dictum est longè atrocius, indicaturus sum. Nam manus illas impias tam innocenti sanguine vbi conſpurcauit atque conſcclerauit, nouamque illam tragœdiam peregit, quali nullo prorsus à se scelere facto, effrons, & ipsi etiam faxis durior, ad Dei optimi maximi templum festinabundus accurrit. Miraturi fortasse sunt nonnulli, cur factum est, vt qui tam seuum patrasset facinus, diuina statim plaga percussus non fuerit, aut quo pacto prius, quam introisset, in illum Deus non continuo fulmen cœli us contorserit, ita vt eiusdem os impudens cœlesti igne mox conflagraret. At ego, si quibus huiusmodi cogitatio in animum descenderit, laudo quidem illos & admiror ex candescentiæ istius causa: tamen huic meæ de illis tum laudationi, tum admirationi, non nihil certè adhuc deesse dico. Etenim iusta quidem illos indignatio subit, tum ob peremptum iniuria pueri, tum ob diuinas leges tanta cum perulantia atque contumelia violatas: sed ijdem tamen iræ impotentia exestuantes, rem ipsam totam non perpendunt. Iustitię enim lege hac, alia quædam lex longè sublimior in cœlis lata est. Lex verò ea que tandem esse potest? Ijs qui peccatum aliquod commiserunt, pœnam non euestigiò Deum irrogare, sed tempus delinquenti concedere, ac veluti præscriptum diem statuere, intra quem peccatum quum depofuerit, pœnitentiæ beneficio par tandem ijs euadat, qui nullum prorsus peccatum admiserunt. Id quod & tunc Deus in miseris ac perditis illius causa declarauit: sed nullus tamen propterea subsequēbatur profectus. inemendatus enim persistebat. At Deus, quo est in humanum genus amore, hoc etiam cum prouidisset, ne sic quidem illum despexit, neque partes ipse suas intermisit: sed & laborantem inuisit, adhibitis etiam ijs remedijs, quæ salutem afferre possent. cæterum tantum abfuit, vt correctum ille medicamentum admitteret, vt vel medicum ad se hoc nomine missum trucidauerit. Medicamentum porro ac medicinæ item ratio, huiusmodi erat:

Babylas regit ecclesiam Antiochenam.

Fortè fortuna per quod tempus crudelis ac miseranda, quam dixi, fabula licentiosè ageretur, magnus quidam atque admirabilis vir (si modò viri nomine designare illum fas est) nostri huius gregis curam gerebat: Babylas huic nomen erat. Is igitur per eos dies Christi ecclesiam hanc à spiritus gratia sibi concreditam quum haberet, Eliam atq; huius æmulum Iohannem, non dico præterijt, nè inuidioso admodum verbo vtar, sed vsque ad eò esse affectus, vt ne tantillum quidem illorum generosorum peccatorum libertati concesserit. Neque enim paucarum ciuitatum tetrahā, neque gentis vnius regem, sed eum, qui imperio suo plurimam totius orbis partem contineret, ipsum, ipsum hunc (inquam) homicidam, de quo nobis est sermo, eundem multarum gentium, multarum ciuitatum, immensi item exercitus dominum, eundem, quoquò te veritas, tum ab imperij amplitudine, tum à morum ferocitate terribilem, quasi vile quoddam ac

Imperator è templo eiecit.

Iohan. 3.

nullius precij mancipium, sic à Dei templo exegit, tanta ad eò cum constantia atq; animi præsentia, cum quanta pastor scabiosam ac morbidam ouem ab ouili excludit, dum prohibet, nè laborantis ouis morbus ad reliquum quoquè gregem contagione serpat. Et hæc quidem fecit Babylas, re ipsa seruatoris nostri verbum confirmans: Solum illum videlicet seruum esse, qui peccatum facit, vt sexcentas etiam coronas capite gesserit, vt omnibus, qui super terram sunt, hominibus imperare videatur: qui autem culpa nullius sibi conscius est, vt in subditorum classe censeatur, hunc vel regibus omnibus regalio rem præstantioremque esse. Ergò ipsum Imperatorem statim is, qui illius imperio parebat, rexit, & ei, qui omnium dominator erat, subditus iura dedit, atque ad eò aduersus eum damnationis calculum tulit.

Mira hypothesis.

Tu verò quisquis es, qui hæc audis, noli, quod dictum est, leuiter transmittere. Nam auditus facti huius nuncius, extitisse ex subditis, qui Imperatorem à templi vestibulo exegerit, per se abundè satis est ad commouendos ac perterrefaciendos auditorum animos: qui si vis miraculum totum exactè pernoſcere, nè verbum ipsum nudum spectes, sed ponito tibi ante oculos, hinc satellites hastatos, hinc milites scutatos, hinc tribunos, hinc exercitus duces, hinc permultos in aula regia educatos, hinc eos, quibus ciuitatum administratio credita esset, hinc præeuntium, hinc sequentium fastum, hinc asseclarum seipſos vrgentium turbam, denique vniuersum Imperatoris famulitium: secundum hæc ipsum Imperatorem in medio illo comitatu multo cum fastu ingredi-entem, eundemque vestium, purpuræ, lapillorum hæc illac conspersorum, in dextra, in militaris vestis commissura, in capitis diademate resurgentium sumptu sibi placentem: ac ne hoc quidem loci cœpta semel à te imaginis istius faciem finias, quin eandem

eandem proferas ad Dei vsque serum illum, beatum, inquam, Babylam, eiusdemque humilem habitum, vulgarem vestem, animam contritam, sensum ab omni temeritate alienum: atque his demum coloribus vtrunque cum depinxeris, & alterum alteri opposueris, tum certe facti huius miraculum bellè perspicies. Immodò verò ne sic quidem id exactè comprehendes. Babylæ enim fidutiam nullius planè sermo, nullius oculorum acies repræsentare queat, sed solùm illius experimentum atque vsus, cuius generosi animi præsentiam solus is possit rectè animo concipere, qui potuerit ad id fidutiæ fastigium pertingere. Quomodò enim senex ille accessit? quomodò prætoriam cohortem dissipauit? quomodò labia diduxit? quomodò verba fecit? quomodò increpuit? quomodò dexteram in pectus impactam firmavit? pectus, inquam, ira turgens, ac cæde feruens? quomodò homicidam exegit? nihil illum eorum, quæ agerentur, deterruit, nihil de sententia deduxit.

Exclamare hinc liber: O animum imperterritum, mentemque excelsam: ò cæleste pectus, & constantiam angelicam. Quasi enim depictam in pariete videret vniuersam illam speciem, sic omnia intrepidè generosus ille vir peregit. Etenim illum sacræ erudiçiant literæ, mundi huius res omnes non nisi vmbra esse ac somnium, & si quid his vanius. Propterea Babylam nihil ea omnia terrere, immodò verò magis animauere. illum enim, quæ coram cõtuebatur, ad spectus, eius cogitationem traducebat ad supremum illum regem, sedentem super Cherubin, abyssos contuentem, ad thronum illum gloriosum & excelsum, ad exercitum illum cælestem, ad angelorum myriadas, ad chiliades archangelorum, ad suggestum terribile, ad tribunal incorruptum, ad flumen ignis, ad iudicem ipsum. Propterea certè se ipse totum à terra in cælum transferens, quasi iudici ipsi adfisteret, ipsumque audiret iubentem, vt scelestum atque inquinatum illum à sacrosancto grege expelleret, sic eiecit, & à reliquo armèto separauit, nihil prorsus respiciens eorum omnium, quæ videbat, quæque terrificæ alijs videntur: quin potius illo viriliter atque admodum generosè expellendo, diuinis legibus vim ac tyrannidem patientibus, opem tulit. Atquè quanta Babylas erga ceteros fidutiæ vsus sit, hinc constare potest. Quemnam enim ex alijs metueret, qui aduersus ipsummet Imperatorè tantam sibi potestatem sumeret?

Equidem vir ille qualis fuerit, coniectura quodammodò assequor, seu, vt veriùs dicam, de eo sic mihi ipse persuasi, vt nihil quicquam, vel in gratiam, vel in odium vnquam vel faceret, vel diceret: sed generoso semper ac forti animo contra timorem, contra item adulationem, quæ timore impotentior est, contra id genus alia (cuiusmodi multa inter homines accidunt) sese opponeret, nec vnquam ne tantillum quidem rectum adulteraret iudicium. Si enim amictus, dentium risus, pedis ingressus, hominis naturam arguunt: multò quidem magis tot ac tanta illius egregia facta omnibus nobis fidem facere possint, quantam ille in reliqua vita virtutem amplexatus fuerit.

Neque enim nobis ille ob fidutiam modò, qua præditus erat, admirabilis esse debet: verum ob id quoque, quòd eam fidutiam ad hoc vsque loci perduxerit, simul ob id, quòd eam vterius non promouerit. Talis est enim Christi sapientia, quæ permittit, nè quid minus, nè quid item plùs iusto decerres: sed vt omnia intra modum efficias. Atquè Babylæ licebat, si voluisset, vterius progredi: ei enim, qui vitæ curam semel abiecerat, (prorsus enim non accessisset, nisi se ipse huiusmodi cogitatione armauisset) omnia liberè agere licebat, & Imperatorem conuicijs adspargere, & diadema capite detrahere, & pugnis os contundere: nam & dextram in pectus iam impeggerat, sed tamen ab his omnibus abstinuit: animam enim habebat sale spirituali conditam, quæ res præstabat, vt nihil temerè, nihil stultè, sed omnia recto rationis iudicio ac stato ordine excqueretur: non quemadmodum gentilium sapientes, qui nunquam intra modum, sed vbiqùe (vt ita dicam) aut maiorem, aut minorem, quam decet, orationis libertatem vsurpant, idque vt nusquam fortitudinis, vbiqùe affectuum ratione carentiù opinionem sibi concilient: in ijs, quæ assequi non possent, metus atque ignauiæ: in quibus excessissent, insolentiæ ac vanitatis apud omnes conuicti. At non sic Babylas noster, qui quod ipsi in mentem venerat, id non inconsultò aggressus est, sed nihil non accuratè perpendens, & animi sui cogitationes diuinis legibus conformans, ita demum ad opus eas eduxit. Eapropter seclionem ipsam neque per summa tantum inflixit, vt nè maior membri affecti pars incurata relinqueretur: neque altiore quam deceret, vt nè super-

uacanea plaga, quod sanum esset, offenderet: sed plaga prius ad morbum attemperata, medicinam quam optimam adhibuit. Equidem hinc illum pronuciare a usim, ira, pusillanimitate, arrogantia, ambitione, odio, timore, adulatione prorsus vacauisse: quod si & maius quiddam atque admirabilius fatendum est, non tam certè mirum mihi videtur, eundem aduersus imperatoriam insaniam tanta fiducia constituisse, quam vidisse atque intellexisse, quatenus hoc ipsum facere oporteret, nec quicquam præterea vel fecisse vel dixisse. Et quidem quod postremum hoc longè illo admirabilius sit, multos utique inuenias illius compotes euasisse, ab hoc tamen superatos. Vocis enim libertatem ut eunquẽ vsurpare possunt & ex plebeijs permulti; at illa eadem decenter uti tempore consentaneo, congrua tum mensura, tum prudentia adhibita, magni admodum animi & admirabilis fuerit. Quando & in beatum illum Dauid magna cum licentia ac contumelia inuectus est Semei, quem & sanguinarium virum appellauit, verum hanc ego nunquam dixerim fiduciam ac libertatem, sed linguæ potiùs intemperantiam, mentis temeritatem, contumaciam, dementiam, atque id genus quodlibet vitium. Conuenit enim, arbitror, ut qui alios reprehensurus est, is animum suum quam longissimè ab omni temeritate ac contumacia asserat, quamque vsurpat agendi vehementiam, eam ex verborum atque rerum natura tantum demonstrat. Etenim medicum vel putrida membra secare, vel intumescencia comprimere opus est, non ira prius animum suum complentes, ita demum ad curandum accedunt: sed tum maximè decenti in statu animi cogitationem continere adlaborant, ut ne arti ipsi turbati animi motus officiat. Quod si corpus curaturo tanta animi sedatione opus est: quo, obsecro, animarum medicum loco habebimus? quantam ab eo sapientiam exigemus? Certè longè maiorem, atque adeò tantam, quantam bonus ille martyr præstitit. Nobis enim quosdam quasi terminos & regulas præscribit, per quas videlicet & in reliquis facta proportione nobis ipsi modum desumamus: sic miserum illum à sacrosanctis claustris summouit.

Ac factum quidem hoc videri potest vnum modò esse egregiæ virtutis opus: verum tamen si quis id perpendat, ac tanquam explicans vndique diligenter speculetur, inueniet & alterum, & tertium item emolumentum indè simul enasci, magnumque inibi vtilitatis thesaurum recondi. Si quidem vnus tantum is fuit, quem à templo expulit Babylonias: at multi extitère, qui lucrum indè reportarunt. Quotquot enim erant, qui fidem suam Christo nondum obstrinxissent, (de ijs loquor, qui tyranni huius imperio parebant: id autem imperium bonam totius orbis partem occuparat) ij certè omnes obstupèrè, admirati sunt: indè edocti, quantam seruis suis libertatem Christus impertierit, deriserunt suam ipsorum illiberalem & abiectam seruitutem, perspexerunt quantum inter se discrepent Christianorum nobilitas, & gentilium probrum. Qui enim apud illos templorum administrationem suscipere, ij reges suos colunt plusquam dominos, plusquam idola etiam ipsa quæ adorant, regumque metu statuis ipsis assident, ita ut maligni illi demones, honorem omnè sibi impensum, Imperatoribus solis acceptum referant. Itaque vbi contingit Imperatorem aliquem creari, qui cum illorũ religione non consentiat, mox ibidem, si quis in idolorum templa fuerit ingressus, passim aræ earum relas parietibus circumfusas videbit, & tanto situ idoli statuam obductam, ut neque nasus, neque oculus, neque alia quæuis totius oris pars appareat. Ex altaribus autem, aliorum reliquias solùm superesse, maiore parte iam collapsa: alia interim tam alta vndique herba circumdari, ut qui altaria ea esse nescit, sterquilinij acerum aliquem esse putet. Cuius rei causa hæc est: Illis olim licebat quæcunque vellent suffurari, & per statuarum cultum ventri indulgere: nunc verò quamobrem sese miseri discruciauerint? Accubantes enim, ac se ipsi conficientes, ab illis tamen nullam prorsus expectant retributionem: sunt enim ligna tantum ac lapides: verum honore eo, quem Imperatores statuis iisdem exhibent, adducuntur illi ad huiusmodi cultum simulandum, qui certè tollitur, dum Imperatores sapiunt, Dei optimi maximi filium adorantes. At non ea est rerum nostrarum conditio, sed planè contraria. Quum enim in Imperatorium thronum conscendit, qui nobiscum in fide ac diuinitatis opinione consentit, hinc segniores efficiuntur Christianorum res: tantum abest, ut illæ per humanos honores erectæ consistant. Rursus cum impius aliquis Imperator regnat, qui nos vndique vrget, qui nos infinitis malis exercet, tum eadem precium accipiunt atque inclarescunt, tum pramiorum

Vocis libertate uti
videndum.

a, Reg. 16.

Sacerdotes
ethnici qui
colunt reges
suos.

Res Christianorum
secutionibus
inclinantur.

rump ac triumphorū tempus, tum coronarum, præconiorum ac virtutis omnis ostentandæ facultas.

Quòd si quis dixerit, superesse etiam nunc ciuitates, eandem quam olim superstitionem circa idolorum insaniam præ se ferentes, is primùm admodùm paucas numerabit. Veruntamen ne hac quidem ratione officiet instituto à me sermone. Eadem enim suppositio adhuc manet, nam pro Imperatore, ciuitatis administratores habent parem secum idolis honorem deferentes. Atque huius cultus causæ hæc existunt, crapulæ, comestationes tum diurnæ, tum nocturnæ, tibiæ & tympana, & quod liberum est, turpia Causæ idolatriæ, quidem cum omni oris impudentia proferre, turpiora autem facitare, liberum item præ ingluuie disrumpi, præ ebrietate debacchari, & in probrosissimam insaniam dilabi. Id genus indecentes sumptus continent adhuc & fouent interdicentem illum errorem. Nam qui opulentiores inter illos sunt, in ordinem parasitorū cogunt eos, qui ob ignauiam fame pereunt, quos ipsos tanquàm canes ad mensas suas enutriunt, eorumque impudentes ventres iniquarum coenarum reliquijs differciunt, iisdem pro animi arbitrio abutentes. At nos, qui in vniuersum mores vestros iniquos, ac prorsus ratione carentes abominamur, qui ob propriam segnitiam atque ignauiam esurire coguntur, eos non pascimus: quin potius suadèdo hortamur, vt & sibi, & ceteris opera sua victum sufficiant: qui verò mutilo sunt corpore, ijs permittimus modò victum necessarium ab ijs, Ephc. 4. quibus facultates suppetunt, mendicare. At comestationes, ebrietates, & reliqua omnis insaniam, ac turpitudine à cœtu nostro exacta explosaque est: pro quibus introducta sunt quæcunque graua, quæcunque casta, quæcunque iusta, quæcunque sunt probata, si qua virtus, si qua laus. Nam cetera illa, quæ Græci iactabundè efferunt, philosophis suis attribuentes, facillè commonstrarunt vanam gloriam, temeritatem, & puerilis cogitationis opera esse. Neque enim temerè apud nos dolio quis accepto se ipse includit, neque vili ac lacero panno obtectus, sic per forum ingressus est. Ea enim admirabilia quidem esse videntur, laboreque multo ac summa ærumna plena: sed indigna tamen sunt, quæ laudem mereantur. Est autem diaboli astutiæ, sibi seruientes laboribus eiusmodi addicere, vidè qui decepti ab illo fuerint, tum diuellantur, tum ridiculi omnibus appareant. Labor enim is, ex quo nullum lucrū manat, nullam prorsus laudem meretur. Etenim existunt etiam hodiè perditum quidam homines, nullis non flagitijs pleni, qui multò maiora iactitant, quàm philosophus ille. Alij enim acutos clauos comedunt, alij calceos mandunt & deglutunt, alij ad alia his longè flagitiosiora malè consulti se conferunt: opera porro huiusmodi multò sunt admirabiliora, quàm vel dolium illud, vel panni illi viles ac laceri: sed ea tamè minimè probamus, sicuti neque illa: quinimodò & istos, & omnes item, qui similibus præstigijs mirabiles sunt, æquè ac philosophum eundem damnantes deploramus. Nota insaniam.

Dices, Magnam verò philosophus orationis libertatem apud regem præ se tulit. Videmus ergò, quæ sit egregia illa libertas, num etiam ea dolij præstigijs vanior sit. quæ nam igitur illa? Proficiscenti cum exercitu aduersus Persas Macedoni, eidemque philosophum magna instantia hortanti, diceret, si qua re indigeret: nulla, ille inquit, nisi quòd regem rogauit, sibi à sole nè obstaret, acciderat enim tum iam, vt philosophus à solis radijs calefieret. Hic non vos ipsos pudore suffundetis? non oculos, frontemque contegetis? non hinc facessentes, terra vos obruetis, ob ea ipsa vobis placentes, ob quæ pudore suffundi oportebat? Quanto enim præstiterat, veste aliqua sumpta, eaque crustula, ad opus aliquod se traducere, neque non à rege quidpiam, quod vsui foret, petere, quàm lacero indurum pallio sedentem ad solis radios calefieri, paruorum lactentiumque puerorū more, quos nutrices lotos atque inunctos ibi collocant, vbi tum philosophus idem sedebat, infelicis aniculæ gratiam flagrans? At admiranda fortassis ea est orationis libertas? immò verò & hæc, quoque nihil certè prodigiosius. Bonum enim virum oportet publica vtilitate facta sua omnia metiri, & aliorum vitam emendatiorem reddere. Postulare verò, vt nè sibi à sole obsteret, quamnam id ciuitatem, quamnam domum, quemnam virum, quamnam mulierem conseruauit?

Agè verò num quoddam lucrum vocis huius libertas peperit? nam lucrum à libera martyris nostri voce natum, iam ipsi demonstrauius, idque vltèrius progressi aperiùs detegemus. Tum enim Babyas iniuriam Imperatorem, quatenus sacerdoti fas est, puniuit: principum altos spiritus compressit: diuinis legibus, dum violarentur, opem tulit:

Causæ idolatriæ,

Ephc. 4.

Philip. 4.

Labor Philosophorū inanis.

Nota insaniam.

Diogenes perstringit. Alexandræ Magnum dicit.

tulit: supplicium pro iniuste occiso exegit, suppliciorum omnium grauissimum, ijs quidem certè, qui mente sana sunt. Meministis quidem omninò, cùm de cæde ipsa verba facerè, quemadmodùm vestrùm, qui audiebatis, vnusquisq; intra se afficeretur atq; inflammaretur, percussoremq; ipsum in manum capere desideraret, neque non precaretur alicundè apparère, qui cædem vlcisceretur. Hoc ipsum igitur beatus ille præstitit: poenam enim sumpsit, tum se dignà, tum idoneam quæ illum conuerteret, si modò stupidus admodùm non fuisset: nequaquam postulando, vt sibi ad solis radios calefcenti abscederet rex, neu à sole obstaret: quin potiùs impudenter in templi septa ingredientem, atque omnia confundentem, quasi canem quendam aut seruum improbum, à Domini sui aula excludendo. Vides nunc me non iactabundè, non temerè paulò antè dixisse, philosophorum vestrorum miracula à Babyla puerilis sensus opera reddita fuisse? At temperans, inquis, fuit, continentèq; vitam egit Sinopenis ille, vt qui etià legitimas nuptias non sustinuerit. Sed adde, obsecro, temperantiæ ac continentia illius modum. Tu verò nequaquam addes, quin libentiùs temperantiæ laudes illi detraheris, cùm temperantiæ eius modum prodideris, ad eò certè ille infamis, ac magno dedecore plenus. Percurrerem hoc loco & ceterorù nugas, stultum ac vanum studium, denique turpitudinem. Vbi enim, quæso, vile, à seminis humani gustu non temperare? Id quod faciebat Stagiritis. Quale commodum, cum matribus ac sororibus miseris? quod quidem philosophus Stoæ præfectus lege sanxit. Percurrerem etiam Academiæ principem, illiusque discipulum: item & eos, de quibus maior est admiratio, his quos nominari obsceniores fuisse demonstrarem, obscœnum quoque puerorum amorem ab illis in honestatis ac philosophiæ parte annumeratum, omni recta allegoria denudarem, nisi tum nobis ad alia præperantibus oratio longior hac ratione fieret, tum omnium illorum risus, vno à nobis detecto, satis superque redargueretur. Vbi enim is, qui austeriorum philosophiæ partem sequi visus est, quiq; ceteros & linguæ libertate, & vitæ continentia excelluit, ad eò turpis, ad eò ineptus, ad eò immoderatus fuisse demonstratus est, (nam & humanis vesci carnibus indifferens esse dixit) quorsum attinet & de reliquis deinceps verba facere, præsertim vbi qui studij ac vitæ instituti excellentia ceteris illustrior fuit, omnibus tam ridiculus, tam puerilis, tam delirus apparuit? Itaque eò nostra redeat, vnde aberrauit, oratio.

Ergò Babylas sic, vt dictum est, tum eos, qui nondùm Christi fidem receperant, compescuit: tum eos, qui iam receperant, religiosiores etiam nùm reddidit, non priuatos homines modò, sed & milites, & militum duces, & præfectos: planum faciens, ipsum etiam regem, eumque, qui summus fuerit, apud Christianos nuda tantummodò esse nomina, ac dum vel poena irroganda, vel honos deferendus fuerit, quisquis etiam diadema gesserit, huc vel infimis quibusque adæquari. Ad hæc eorum certè ora obturauit, qui impudentia quadam abutentes, affirmare vellent, quam Christiani libertatem Apostolis tribuimus, eam non nisi fictam quandam à nobis iactantiam esse: re quidem commonstrans, oim etiam eiusmodi viros probabiliter extitisse, dum eorum potestatem signorum præstatio maiorem efficeret. Exiit & hinc tertium quoddam rare virtutis facinus atque exemplum. Futurorum enim posthac & sacerdotum & regum animos, horum quidem demisit, illorum autem extulit: planum faciens, terræ, & eorum, quæ in terra fiunt, curam ac præfecturam verè residere penès sacerdotem, quam penès eum, qui paludamento ornatus, ac purpura indutus est: nec non oportere de potestatis huius amplitudine sacerdotem nihil detrahare, sed hominem potiùs exuere, quam authoritatem huic principatui supernè à Deo attributam deponere. Proinde qui sic è vita decesserit, vel mortuus nemini non prodesse poterit: at qui ordinis huiusmodi desertor fuerit, non solum nemini mortuus vsui est, sed viuientium quoque, quibus præest, quam plurimos segniores mollioresque reddit, exteris ipse interim & vituperabilis & ridiculus. Idem etiam cùm è viuis decesserit, multo cum dedecore ac mœrore ad Christi tribunal sistetur, vnde ipsum postea trahentes, in fornacem ardentem abducent potestates eæ, quibus id negocij demandatum est. Quamobrem sapientis verbum nos monet, Nè personam adsumpseris contra tuam ipsius animam. Quòd si dissimulare tutum non est, dum homini ab homine iniuria inferitur: quo tandem supplicio dignus non erit, qui siluerit ac neglexerit, intuitus diuinas leges iniuriam accipere?

Philosophos taxat, eorumque nefandas turpitudines.

Obserua quam hic potestatem tribuat Episcopis.

Ecc. 42.

Quin-

Quinetiam & aliud item non minus ijs, quæ dixi, bonum nos Babyllas docuit, quòd videlicet vnumquenque oportet suo officio fungi, etiam si indè nullum lucrum ad alios dimanet. Neque enim ipsi ad Imperatoris quidem emolumentum, libertas profuit: nihilo tamen secius suas omnes partes atque officium omnibus numeris implevit, quum interim qui morbo laborabat, propria contumacia atque vecordia artificis peritiam offenderit, medicamento à vulnere magna cū animi indignatione amoto. Quasi enim abundè satis ad impietatem non esset, homicidium patrâsse, & fronte perfricta in Dei templum insilisse: sic homicidio priori & alterum adiecit homicidium, & quasi simul studeret posterioribus sceleribus priora vincere, nec tamen præcedentium indignitatem subsequentiū excellentia obscurare: (ea est enim diaboli insania, vt quæ contraria ac sibi inuicem pugnantia sunt, adstruat moliaturque) sic vtrique homicidio exitum id largitus est, vt mutua quâdam inter se congruentiam haberent. Et erat profectò pueri cædes prior posteriori miserabilior, Babyllæ autem cædes posterior priori penitentia stimulis tægitur, magnū certè auctarium morbo adijcere solet. At quem admodum vsu venit, vt scintilla ignis, si fortè immensam materiam corripuerit, statim obuiam quanq; exurat, nec antè tamen subsistat, quàm quod reliquum est, id omne depascatur, quantoque plura comprehenderit flamma, tanto magis robur ad alia consumenda concipiat, fitque tum, vt comprehensorum à flamma lignorum cogeris lignis ijs, quæ mox flamma compræhensura est, quasi insidias struat, flamma eadem sese semper lignorum compræhensorum auxilio contra ea, quæ intacta adhuc manent, arman- te: sic & peccati natura, vbi animi cogitationem aliquam adorta est, nec quisquam est, qui malum restinguat, procedens vltius, grauior certè ac magis indomita efficitur: propterea sepe fit, vt quæ posteriora sint peccata, prioribus grauiora sint, anima semper posteriorum peccatorum accessione ad maiorem contumaciam ac despicientiam sese promouente, & per hæc ipsa suam quidem vim eneruante, peccati autem robur alente: qua vtrique ratione complures videas in omne peccatorum genus imprudentes prolapsos, quòd flammam in initio exorientem non restrinxerint: sic & infelix ille Imperator peccatis suis prioribus, posteriora grauiora adiecit. Vbi enim iuuenem illum extinxit, euellitque ab illius cæde ad inferendam templo iniuriam irruit: rursus ab hac iniuria, tanquam iter semel cœptum persequens, ad contumaciam temeritatemque suam, sacerdotio contumelia afficiendo se accinxit, victumque ferro Babyllam, atque in carcerem coniectum, ita tum ex cruciabat, ab eodem beneficij penas exigens, eumque ob quæ officia admirari potius, coronaque insignire, ac plusquam etiam parentes proprios vereri conueniebat, ob ea ipsa cogebat maleficorum hominum vincula, vinculorum calamitates, miseras, ærumnas sustinere. Ità, quod modò dixi, peccatum vbi initium cepit, nec est, qui id vltius progredi impediatur, cohiberi postea ac frenari haud facile potest, equorum insanientium ritu, qui cū freno ab ore dissecto, necnon sessore ab armis excussò atque resupinato, neutiquam tolerabiles occurrentibus euaserint, nemi- ne illos inhibente, immoderato quodam impetu hæc illac se ipsi præcipites ferunt. Quo fit, vt salutis nostræ inimicus huiusmodi animas ad insaniam impellat, quò eas medicorum præsentia atque auxilio destitutas depræhendens, concidat, & infinitis malis exerceat. Etenim qui corpore laborant, donèc medicos ad se adire patiuntur, in magnam certè salutis spem ingrediuntur: vbi verò mente capti calcitrant, ac se morbo liberare volentes mordent, tum denique morbo incurabili laborant, idque non ob morbi ingenium, sed quòd ab ijs destituti sunt, qui insaniam illam sanare possint. In quam insaniam & tyrannus iste sese coniecit. Nam medicum nactus, hunc, vulnus adhuc dum secaret, statim expulit, & à domo quam potuit longissimè exegit.

Hic poterat Herodis fabulam, non iam auribus tantum haurire, sed & coram ma- iori sanè cum petulantia atque immodestia spectare: quoniam quidem & maiori certè cum ostentatione atque apparatu diabolus rursus ipsam fabulam in vitæ huius theatrum agendam introduxit, pro tetrarcha regem substituens, pro vna causa duplex argumentum, idque longè illo inquinatius præbens: vt non numero tantum, sed & ipsa rerum natura, hæcæ tragedia clarior multò atque illustrior euaserit. Non enim hic, sicut illic nuptijs iniuria afferebatur, neque ex illegitimo coitu, sed ex scelestiori puerilis cædis inquinamento, ex tyrannide crudelissima, ex legis transgressione, non in

Insania di-
aboli.

Elegans si-
militudo.

Peccato in
ipsis initij
resistendū.

Babyllas
vincit, trus-
dicitur in car-
cerem.

Numeria-
ni facinus
cum Herodis
dis cõfertur

vxorem,

vxorem, sed in ipsam sanctimoniam præstita, historia huius relam diabolus contexuit. Coniectus ergò in carcerem Babylas, gaudebat quidem de vinculis, dolebat autem de eius exitio, à quo victus fuerat. neque enim pater, neque pater triba, quum ille ex filij, hic ex discipuli flagitio aut calamitate celebriores fiunt, celebritatis huius voluptatem moerore vacantem capiunt. Propterea & beatus Paulus Corinthios alloquens, dicebat: Precamur autem, vt mali nihil committatis, non quo nos probati videamur, sed vt vos bonum faciatis, nos autem tanquam reprobi simus. Eadem igitur ratione, & admirabili viro Babylæ discipuli salus desideratior erat, quam expectata ex carcere merces: cui quidem gratius certè accidere nihil potuisset, quam si per discipulum respiscerem huiusmodi laudibus priuari ipsum contigisset, seu, vt verius dicam, si discipulus prorsus in istam morù peruersitatem dilapsus non fuisset. Nolunt enim sancti corollas sibi alienis ex malis contexi: quòd si ab alienis malis nolunt, multò minùs ab ijs malis, quæ ipsorum domesticis ac familiaribus obueniunt. Quo nomine & beatus David victoria parta, ac triumpho iam actò, lugebat & lachrymabatur, quòd ad calamitatem, quam ex filio receperat, & hæc item accessisset: qui exeuntibus ad confictum militibus multa tyranni nomine mandabat, eosque qui ad illius eadem properabant, hac oratione cohibebat: *Parcite puero Absalon, quem ipsum & in prælio prostratum lugebat, non sine fletibus lachrymisque amaris inimicum reuocans.* Quòd si naturalis pater tam propenso est erga liberos suos affectu, certè multò magis id de spiritali patre fatendum est. Parentibus enim spiritalibus liberorum suorum maior cura est, quam naturalibus, Paulo ità attestante: *Quis infirmatur, & ego non infirmor: quis offendiculum patitur, & ego non vrort?*

Sed hoc quidem æqualitatem nobis representat, quanquam certè vix patres in hanc ipsam vocem erumpant. Veruntamen demus & illos hucusquè affectu accedere posse: nos enim spiritales patres maiora etiam præstare ostendemus. At hoc ipsum vndè? Ab iisdem iterum visceribus, & à legislatoris Mosis verbis. Ille verò quid dicit? Si remittis eis peccatum, remitte: sin minùs, & me ipsum ex libro, quem scripsisti, dele. Nullus sanè est pater, cui alioqui bonis infinitis perfrui liberum sit, qui tamen malit vnà cum liberis suis poenis affligi. At Apostolus, vt qui in gratiæ statu versatus fuerat, paterni huius affectus intentionem addidit, propter Christum. Non enim Mosis exemplo cum illis poenas dare malebat, sed vt alijs benè esset, sibi ipsi excidium imprecabatur, quum diceret: *Optarim anathema esse à Christo pro cognatis meis fratribus secundum carnem, tanta certè misericordia, atque affectu olim sanctorum animi abundabant.* Vndè & Babylæ nostri viscera magis ex cruciabantur, quòd Imperatoris exitium magis ac magis inualefcere intueretur. Neque enim solùm templi causa stomachatus, sed benevolentia quadam erga Imperatorem adductus id fecit, quod illum fecisse diximus. Etenim hie dum diuina sacra, contumelia afficeret, illis quidem detrimenti nihil afferebat: quin potius semetipsum infinitis malis implicabat. quapropter pater filij amore tactus, illum intuitus illata sacris contumelia furore percitum præcipitem ferri, immoderatum illum impetum cohibere conatus est, eundem à se obiurgatum quasi effrenem equum retrò inhibere properans.

At non sustinuit infelix ille: quin potius morso freno prorsus obsistens, seque & furori, & insaniæ, rationis gyro relicto, dedens, in extremi exitij voraginem coniecit, Babylam è carcere eductum, iubens victum ad mortis supplicium abduci. Atque hie que fierent, ijs, quæ cernerentur, minimè respondebant. *Qui enim victus videbatur, omnibus simul vinculis solutus erat, tam ferreis, quam alijs item grauioribus: (curas hie intelligo ac labores, cæteraque mala omnia, quæ nos hac in mortali vita circumsistunt) contrà, qui solutus ferro & adamante videbatur, alijs quibusdam compedibus longè grauioribus victus erat, peccatorum scilicet catenis irretitus.* Sanctus igitur Babylas morti se propinquum dum videret, corpus suum vnà cum ferreis illis catenis sepelendum mandauit, planum faciens, quæ ignominiosa videntur, ea quotiès propter Christum fiunt, honorifica esse ac splendida, eumque qui ea patitur, non solùm non dissimulare, sed inde sibi placere oportere: hac quidem in parte beatum Paulum imitatus, qui fursùm ac deorsùm stigmata, vincula, catenam versabat, ob ea ipsa gloriabundus, ac sibi placens, quorum alios puderet. Quòd autem alios puderet, id ille nobis ea defensione declarauit, qua ad Agrippam vsus est. Nam Agrippæ dicenti, Parùm a best Paulè, quin me

2. Cor. 13.

2. Reg. 18.
& 19.

2. Cor. 11.

Exod. 32.

Rom. 9.

Cruciatur
S. Babylas
impietate
Cæsaris.Iubetur in
terfici.Iubet secū
sepeliri ca-
tenas fer-
reas.

Act. 26.

me Christianum efficias: respondit Paulus, Vtinam vel paruo, vel multo tempore, non solum tu, sed & qui hic circumstant omnes, Christiani fierent, exceptis hisce vinculis. quæ vincula nõ utique adiecisset, nisi res ea ignominiosa vulgò visa fuisset. Sancti enim Dominum verè quum amarant, afflictiones pro illo magna cum alacritate suscipiebant, per quas etiam clariores euadebant. vnde & hic idem ait. Gaudeo in afflictionibus meis. Lucas autem & de reliquo Apostolorum cœtu eadem hæc testatur: Post multa, inquit, flagella recedebant gaudentes, quòd digni habiti essent pro Christi nomine ignominia notari. Igitur vt nè quis gentilium existimaret, certamina ac dedecora vi ac necessitate à nostris sustineri, ipsa certaminum symbola iubet Babylæ vnà cum cadauere suo inhumari, ostendens sibi illa pergrata & peramica esse, pro ea quidem charitate, qua totus in Christum appensus erat. Et extant etiam nunc cum Babylæ cineribus compedes, ecclesiarum prefectos omnes commonefacientes, vt vinciri, vt ingulari, vt quiduis pari oporteat, certè omnia prompto atque alacri animo, ac magna item cum voluptate sustinenda, vt conceditæ nobis libertatis ne leuissimam quidem partem prodamus aut contaminemus. Et quidem beatus ille in eo splendore atque honore mortem cum vita commutauit.

Enimuerò existimaturus est fortassè quispiam hoc loci orationi nos nostræ finem imposituros: neque enim vita hac finita, laudatorum operum aut virtutis ostendendæ occasiones suppetere, quemadmodum neq; athletis post ipsum certaminum tempus exactum, corollas contexi conuenire. Verùm ea quidem est gentilium non ab re opinio, quorum spes vltra hæc mortalem vitam haudquaquam prorogatur. At nos quibus vita huius exitus, illustrioris vitæ alterius initium est, ab hac suspitione atque opinione longè absimus, quã sanè opinionem rectam esse, apertius à nobis alibi commòstrabitur. Interim & quæ virtutis eximie opera post Babylæ generosi martyris obitum obuenere, talia sunt, quæ magnam orationi nostræ fidè facere possint. Posteaquam enim pro veritate tuenda ad mortem vsque decertauit, & ad proprii sanguinis effusionem vsque contra peccatum depugnans restitit, atque vt nè ordinem eum, quem à magno rege acceperat, desereret, ipsam etiam animam deseruit, nullo non generoso atque egregio bellatore illustrius occumbens, animam quidem ipsius cælum habuit, corpus autem (quo tanquam ministro ad virtutis opera præstanda vsus fuerat) terra, sic vt creatura ipsa athletam diuiserit.

Atqui poterat Babylæ vel exemplo Enoch transferri, vel Eliæ modo rapi, vt qui vtriusque æmulator fuerat: At Deus, qua est in humanum genus benignitate, inter alias, quas infinitas nobis salutis nostræ occasiones dedit, & hanc quoq; viam nobis à se munitam esse voluit, idoneum ad virtutè capeffendam stimulum, relictis scilicet interim apud nos sanctorum reliquijs. Nam post sermonis facultatem, ipsa certè sanctorum sepulcra proximum locum obtinent ad animas hominum, in ipsos sanctos intuentium, ad virtutum earundem æmulationem excitandas. Ac sicubi quis huiusmodi conditorijs adstat, suum statim sensum ab hac, quã dico, vi correptum animaduertit. capsule enim ad specus in animam inuadens, ipsam percellit, & excuscat, ac perindè afficit, quasi qui illic mortuus iacet, preces simul fundat, præsensque adesse cernatur: deindè fit, vt qui se sic affectum sentit, mira alacritate gestiens, aliusque prorsus quodammodò effectus, ita ex eo loco decedat. Quisquis porrò animum aduertere volet ad eos, qui mortuos luctu prosequuntur, probè indè edocebitur, imaginationem de mortuis conceptam, solere ex ipsis locis in animos insinuare: qui vbi mortuorum sepulcris adstiterunt, protinus quasi ibidem sepultos coram stantes cõtueantur, sic eosdem in ipso statim vestibulo inclamant: plerique autem intolerabili dolore vexati, reliquum vitæ tempus ad demortuorum monumenta habitare sibi in animum induxerunt. Id quod nequaquam fecissent, nisi à locorum ad specus consolationem aliquam cepissent. Et quid hinc de locis ac sepulcris verba facio? quum & sepè vestis sola mortuorum visa, & verbum vnum in mentem influens, animum nostrum excitet, & memoriam interlabentem refricet: quibus de causis ipsas nobis sanctorum reliquias Deus reliquit.

Porrò autem quòd hæc dicam non temerariæ cuiusdam iactantia causa, sed quòd id ipsum emolumentum nostri gratia factum fuerit, abundè orationi nostræ fidem faciunt, tum quæ quotidiana à martyribus miracula eduntur, magna affatim ad illa hominum multitudine affluente: tum illis, nihilo inferiora Babylæ præclara post ipsius obitum virtutis

Ecc tutis

Rom. 5.
Coloss. 1.
Act. 5.

Anima Babylæ est in cælo.

Gen. 5.
4. Reg. 2.

Sanctorum reliquias, stimulus ad virtutem.

Transfe-
runtur reli-
quæ S. Ba-
bylæ à Gal-
lo Cæsare.

tutis egregiæ specimina. Vbi enim ita, vt mandauit, sepultus fuit, & tam longum tem-
poris interuallum ab eius sepultura intercessit, vt non nisi ossa ac cinis in feretro supe-
rarent: placuit Imperatori vni ex ijs, qui postea imperârunt, Deo ipsius animum ad id
impellente, capsulam in suburbium istud Daphnen abduci. Quum enim Deus vidisset
locum illum adolescentium intemperantia, quadam quasi tyrannide obsessum, in peri-
culum venire, nè prorsus ab ijs defereretur, qui grauiores essent, quique in honestate
ac modestia vitam degere in animo haberent, loci incommodum ac noxam miseratus,
misit qui contumeliam vindicaret. Etenim ipse Daphnes locus pulcher atque amoe-
nus vt esset, Deus fecit, simul aquarum copia ac pulchritudine, simul terræ ingenio, si-
mul cæli atq; aëris temperie, non quidem vti solum indè oblectamentum ac leuamen-
tum captaremus, sed vti his de rebus se optimum opificem laudaremus. Salutis autem
nostræ hostis (cuius ea est natura, vt Dei muneribus in opus contrarium semper abuta-
tur) locum eundem cum occupasset, qua corruptorum iuuenum turba, qua malorum
spirituum habitaculis, affinxit præterea & infamem quandam fabulam, per quam sub-
urbij decor omnis ac gratia dæmoni accepta ferebatur. Fabula porro ò sic habet:

Fabula de
Daphne.

Daphnen aiunt adhuc puellam, Ladonis fluuij filiam, (antiquis enim mosis rece-
ptus fuerat, vt & fluuij gignerent, & quæ à fluuijs genita essent, in res postea sensu ca-
rentes mutarentur, & pleraque id genus prodigiosa effingerentur) Daphnen, inquam,
puellam, forma admodum præstantem fuisse voluit: quam cum vidisset Apollo, illius
statim amore deflagrauit. Hæc verò deum cursu se capere cupientem fugiens, in sub-
urbium istud cum peruenisset, ibidem substitit: mater porro vim patienti filix opem
ferre volens, aperto gremio virginem statim excepit, ac pro puella eiusdem nominis
plantulam reddidit. Hic perditus amator, amoribus suis fraudatus, arborem circun-
plexus, tum plantam, tum locum sibi vendicauit, propriumque fecit. In quo postea
quum assiduus commoraretur, cum præ alijs omnibus diligere atque amare cœpit:
postremò qui tum rex erat, Apollini templum & aram extrui iussit, quò posset demon
suam insaniam per eum locum consolari. Et hæc quidem vetus fabula, at incommo-
dum à fabula exortum, non iam fabula fuit. Posteaquam enim iuuenes permulti im-
pudici illuc accedentes, suburbij pulchritudinem contaminârunt, ibidem in comessatio-
nibus atque ebrietatibus victitantes, volens diabolus malum hoc magis ac magis
glossere, fabulam eam, quam recitauit, confinxit, dæmonem loci eius incolam esse di-
uulgans, vt eiusmodi historia maius illis impudiciæ atque impietatis incendium
fieret.

Quam mi-
ra de sancti
episcopi &
martyris
corpore re-
fert Chry-
sostomus:

Ad tanta porro ò isthæc mala tollenda, inuenit Imperator sapientissimum id remedium:
Sanctum Babylæ martyris corpus cum in locum si transferretur, existimauit perindè fore,
ac si medicus ad laborantes mitteretur. Sin iter id, quod ab vrbe ad suburbium ferret,
authoritatis regiæ mandato impediret atq; interdiceret, iudicauit mādatum id omni-
bus vulgò visum iri tyrannicum quoddam, agreste, ac crudele factum. Quòd si manda-
to adderet, vt qui honesti ac moderati essent, ijs suburbij adeundi potestas fieret: qui ve-
rò incontinentes atque intemperantes, ab eo arcerentur: mandatum perplexum ac
difficile fore censuit, vt potè per quod præuidebat quotidianas cenfuras in dijudican-
da vniuscuiusque vita necessarias. Itaque martyris præsentiam malorum horum omni-
um finem ac remedium fore existimauit, quem quidem idoneum intelligebat, qui tum
dæmonis potentiam antiquaret, tum iuuenum luxum emendaret: qua vtrique spe ne-
quaquam falsus est. Nam vbi quis Daphnæ appropinquat, viso statim martyris monu-
mento, vel ab ipso suburbij vestibulo, compescitur atque emendatur, more adolescen-
tis alicuius in conuiuio accumbentis, ac pædagogum adstantem contuentis, eundemq;
vultus significatione iubentem, vt decenti ordine seruato bibat, edat, loquatur, rideat,
cauens necubi modum supergressus, suam ipse existimationem dehonestet. Porro ab
eiusdem monumenti adpectu, tum ab ea, quam de beato martyre concepit, imaginati-
one factus ille religiosior, ad capsulam ipsam continuò accurrit: ad quam cum primum
peruenit, maiorem animo trepidationem recipit: mox abiecto omni contemptu tan-
quam volatilis effectus, ita ab eo se loco domum recipit. Idem etiam eos, qui ab vrbe in
suburbium ascendunt, de via excipiens, huiusmodi cum temperantia relegat ad Da-
phnes laxamentum, tantum non vocem illam in clamans: Exultate Domino in tremo-
re. & Apostolicum illud adiiciens, Siue comeditis, siue bibitis, siue aliud quoduis faci-
tis,

Psal. 2.
I. Cor. 10.

is, ad Deigloriam omnia facite. Qui idem si incidat in nonnullos delicijs delibutos, ex suburbio ad urbem se recipientes, (si quibus fortè vsu venerit, vt quadam quasi animi socordia frenum abijciant, atque in crapulam, in absurdas aliquas delicias præcipites ferantur) hos ebrios in suum diuersorium excipiens, nõ permittit ebrietatis noxam gestantes, domum abire, quinimò timore incusso refrenans, ad eandem reducit sobrietatem, qua præditi erant, antequàm ebrietate madererent. Etenim quasi tenuis quædam aura eos, qui in martyris æde fuerint, vndiquè circumspirans afflat, non ea quidem sensibilis, nec quæ ad augendam corporis vim faciat: sed quæ in ipsum tantùm animum obrepit, eundemque vndiquè decenter compescens, ac terrestrem omnem sarcinam circuncidens reficiat, atque ingrauescentem iam & fractum agiliorem reddat. Et quidem Daphnes. forma ac pulchritudo segiore ad se ipsa euocat: at martyr quodam quasi in piscatu confidens, & ad se introgressis insidias parans, eos retinet, ac veluti ad normam quandam priùs compositos dimittit, & ita dimittit, vt amata in posterum pudicè ac citra omnem incontinentiam sint vsuri. Dum enim ex hominibus alij socordia

Deus vt insu-
uicet ad vis-
senda San-
ctorum mo-
numenta,

uisere negligunt, perfecit Deus, vt hocce irretirentur modo, & talem ipsi fructum curationis animæ caperent: ac perindè sit, vt si quis ægroto medicamenta salutifera admittere nolenti, medicamentum dulci quodam condimento oblitum præparet. Qui igitur inibi tandem curantur, vt iam non deliciae solùm, sed & visendi sancti desiderium suburbij adeundi occasionem multis afferat: siue, vt veriùs dicam, qui honestioris vitæ sunt, hoc vno nomine illuc ventitant: qui infirmiores illis sunt, vtroque nomine: qui verò infirmissimi, non alio, quàm deliciarum captandarum nomine: posteaquam autem illuc peruenerunt, eos aduocans ad sese martyr, suis ipsius epulis splendide exceptos, fortiq; armatura præmunitos, non patitur in malum aliquod prolabi. Et est perindè mirum, eo in loco mollem aliquem ac socordem respiscere, & tanquàm è media insania sanum caput attollere, vt si quis in medios ignes coniectus, ab igni detrimenti nihil accipiat. circunvallata enim rationis arce ab iuuentute, ab effrenata audacia, à vino, à saturitate, molestius etiam, quàm à flamma ipsa, beati Babylæ ros inspeculantium animam ex obtutu ipso influens, flammam ipsam sopit, incendium sistit, ac magnam certè animi religionem instillat. Atque in eum, quem dixi, modum Babylas intemperantiæ tyrannidem subuertit.

At quo idem modo & demonis potestatem extinxit? Primùm quidem tum demonis inibi habitantis obsidionem, tum fabulæ noxam ipsi, quas dixi, rebus inefficacem reddidit: deindè & demonem ipsum exegit. Verùm antequàm ad exactiõis modum veniam, illud vos annotare postulo, Babylam non statim vbi aduenit, demonem eiecisse, sed manentem cum ocio sum, inertem, agendisq; rebus ineptum reddidisse. Illi enim os ita obstruxit, vt vellapidibus ipsis magis mutus redderetur. Et quidem manentem inibi demonem superauisse, non minus fuit, quàm si eundem de loco exegisset, quum qui loci illius accolis omnibus facum priùs faceret, ne extincti quidem Babylæ cineres contueri sustineret. Ea est enim sanctorum potestas, vt illorum superstium demones ne vmbrae quidem aut vestes ferre possint, vita autem sanctorum & loculi sanctorum demones, monibus formidabiles.

Vestes & loculi sanctorum demones, monibus formidabiles.

Ab hero increpitus, suppressa voce latrare desijt. Ac primùm quidem videbatur mutus esse, quòd sacrificiorum & aliorum id genus cultuum particeps minime fieret. Demonum enim mores ij sunt, vt dum mortales nidore, fumo, sanguine eos inuitant & allecant, tanquàm canes cruoris auidi & helluones, ebibendi absorbendiq; eius causa præstò adfint: rursùm dum nemo est, qui ea offerat, quasi fame quadam pereant. Quibus certè sacrificia dum fiunt, ac foeda dum celebrantur mysteria, (quæ ipsa nihil certè aliud sunt, quàm amores quidam obscæni, quàm puerorum contumelia, quàm aduulteria, quàm domorum subuersiones, vt nihil hîc agam de inhumanis cadium generibus, deq; nefarijs illorum cœnis) quibus, inquam, foeda dum celebrantur mysteria, statim aduolant & delectantur, etiamsi malefici, etiamsi præstigiatores, etiamsi pestes hominum sint, qui mysteria eadem peragant. Immo verò, vt veriùs dicam, non alios planè habent, quàm quos depinxit, sacrorum suorum administratos. Qui enim tem-

perans, modestus, castus est, is nec comessationem admittet, nec temulētiam, nec diū
 scōdum aliquod verbum ipse proferet, nec alteri cuiquam id genus scōditatibus infer-
 uienti aures suas accommodabit: quanquā oportebat, si quam illi humanā virtu-
 tis curam gererent, si quam felicitatis assecularum suorum rationem haberent, nihil po-
 tiūs requirere, quā vitam optimam, quā mores rectē emendatos, prætermis illis
 indecoris dapibus, quibus tamen (quādo nihil habent antiquius hominum exitio) ma-
 gnoperē delectantur, iisdem coli se profitētes, quibus tum nostra mortalium vita sub-
 uertitur, tum honestas omnis radicibus diuellitur.

*Apollo ob-
 mutescit,
 martyris
 vim non
 ferens.*

Primum igitur videbatur hic dæmon hac, quam dixi, ratione obmutescere. Post au-
 tem conuictus fuit, violenta necessitate præpeditus id facere. metus enim, quo quasi in-
 dito in os freno cogebatur, impedimento illi fuit, quō minūs solita contra homines
 in postura abuteretur. Vnde hoc liquet? Sed nē tumultuemini. Id enim commonstrabo,
 atque itā commonstrabo, vt ne illis quidem, quibus maximā curæ semper fuit impu-
 denter omnia assecerare, in posterum ea impudentia abuti liceat, quotiēs sermo inci-
 derit, vel de veterum illorum dæmonum, vel de istius dæmonis infirmitate. Neq; enim
 mihi coniecturis opūs est, neque id attinet planum facere probabilibus quibusdam ra-
 tionibus, sed ipsum dæmonis hac de re testimonium adhibebimus. Ipse enim letalem vo-
 bis plagam infixit, vestramque omnem fiduciam ac libertatem concidit. At vos nē illi
 succenseatis: neque enim prudens, sed à maiore quadam potestate coactus, tyrannidem
 ipse suam deleuit. Id verò qua tandem ratione factum est?

*Impiū Iu-
 lianū Con-
 stārius Cæ-
 sārē creat.*

Mortuo eo Imperatore, qui Babylæ corpus in suburbium transtulerat, huius fra-
 trem ad imperij administrationem perduxit is idem, qui illum Imperatorem fecerat,
 atque hic sine diademate imperium accipit. hætenus enim demortui quoque fratris
 potestas præscriptaerat. Idem hic Imperator, quum impostor ac sceleratus esset, primum
 propter eum, à quo principatum acceperat, Christianum se esse simulauit: deinde eo
 vita defuncto, abiecta statim persona, fronte perfrecta, quam antea superstitionem in-
 tūs celauerat, hanc in medium productam nemini non manifestam fecit, diuulga-
 to per vniuersum terrarum orbem mandato, vt idolorum templa instaurarentur, aræ
 excitarentur, pristini dæmonibus honores redderentur, magni item illis prouentus
 varijs ex locis suppeterent. Quo ex mandato magi continuò, incantatores, augures,
 haruspices, menagyræ, hoc est, menstrui viatores, seu præcones, denique omnia
 riarum imposturæ artifices, vndique ab vniuerso orbe confluxerunt. Hic cernere quidem
 licebat regiam ipsam infamibus, abiectis ac profugis hominibus refertam. Nam quot-
 quot vsquam fame tabescentes, quotquot obveneficia ac maleficia conuicti, quot-
 quot publicæ custodiæ addicti, atque ad metalli opus detrusi, denique quotquot for-
 didarum artium artifices vix indē victitare possent, quum se ipsi derepentē sacerdo-
 tes esse profiterentur, mirum est quanto in honore, quanto in precio habiti omnes
 fuerint. Hic Imperator duces ipsos, ac militum præfectos contemnere, assis vnus non
 aestimare: contra, mares meritorios, & meretrices è fornicibus suis excitatas, vnā se-
 cum per totam urbem, per angiportus omnes circunducere, quum interim regius
 quidem equus, omnesque prætoriani ponē multo interuallo sequerentur, lenones au-
 tem & meretriculæ anteambulonum loco, & vniuersus meritoriorum adolescentum
 chorus regem medium stipantes, per forum inambularent, sermones eos proferentes,
 atque cachinnos attollentes, quos par erat eiuscemodi farina homines attollere: quæ
 ipsa certē non nescimus talia, tamq; absurda fuisse, vt posteris fide maiora futura sint.
 neque enim priuatorum quisquam, eorum ve qui humile pudendumq; viuendi genus
 instituerint, velit tam turpis, tamque indecens publicè videri.

*Instaurat is
 idololatriā.*

*Impudētia
 eius & tur-
 pido.*

Sed ad eos sanē, qui adhuc vita sunt superstitē, oratione nulla opūs est. qui enim ad-
 fuere, & ea dum fierent spectauere, hi & quæ hinc à me dicuntur, nunc exaudiunt. Pro-
 pterea enim superstitibus etiam nunc testibus hæc scribo, vt nē quis vetera recen-
 tem me, inter eos, qui rei ignari sint, magna licentia mentiri existimet. Ex ijs enim, qui
 ea viderunt, superant adhuc & senes & iuuenes, quos omnes obsecro & obtestor, si
 quid à me historia adiectum fuerit, in medium prodeant, meque redarguant. Sed sci-
 licet tantum abest, vt me de meo adiecisse quicquam sint redarguturi, vt de præhen-
 sori etiam sint, multa certē à me prætermis. Neque enim fieri potuit, vt oratione tur-
 pitudinis illius immensam magnitudinem representarem: posteris verò, qui creditu-
 ri

ri isthæc non sunt, vnum id dictum esse velim, demonem vestrum, quem Venerem appellatis, nequaquam pudere id genus administris vti. Itaque mirum nemini esse debet, si miser ille, qui prorsus demonum ludibrio sese addixerat, ea minimè dissimularet, propter quæ dii, quos coleret, magnoperè sibi placent. Iam verò quis enumerauerit necromantias? quis puerorum cædes? nam victimæ illæ, à quibus homines ante Christi aduentum non abstinebant, post eius apparitionem repressæ, deintegrò renouabantur, non iam quidem in propatulo: nam tametsi Imperator esset, ac licetiosè omnia ageret, tamen tanta erat rerum earum impietas, vt ea imperatoris etiam licentiæ magnitudinem superaret: victimæ, inquam, illæ deintegrò tamen renouabantur.

Itè necromantia & puerorum cædes.

Daphnen itaque idem hic Imperator, grauitatem ore præferens, conscendit, multis quidem cum donarijs ac sacrificijs, manante etiam sanguinis torrente, quem macetarum pecudum cædes effecerat. Tum à demone magna instàtia oraculum poscit, postulans sibi ille ijs de rebus responsum vt daret, quas animo agitabat. Ibi strenuus ille scilicet, qui pelagique modum, & numerum qui nouit arenæ, qui mutum capit, & surdum qui intelligit idem, vt de se ipse profitetur, bellè admodum cauit, ne in eum sermonem deueniret, vt apertè testaretur, per sanctum Babylam ac vicinorum virtutem obstructum sibi esse os, ac propterea loqui nequaquam posse: nimirum veritas, nè cultoribus suis ridiculus fieret. Ceterum cum idem adumbrare vellet virium suarum à Babyla deuictarum conditionem, eum taciturnitatis titulum aperuit, per quem ridiculus magis reddebatur, quàm si prorsus tacuisset. Tacens enim, imbecillitatem tantummodò suam detexisset: nunc verò & imbecillitatem, & turpitudinem, & impudentiam declarauit, studens ea adumbrare, quæ adumbrari minimè queunt. Quis enim color hic esse potest? Daphnes, inquit, locus cadaueribus scater, id quod oraculum ardet. Et quanto præstabat, pessime demon, martyris virtutem non dissimulare, quàm titulum tam impudentem pretextere? & hæc quidem demon.

Julianus cōsulit Apollinem.

Imperator autem mente alienata cum esset, perindè vt in scena ludens, fabulamque agens, euestigio ad beatum Babylam fertur. Quamquam ô nequam, ac nequissime, nisi vobis ipsi vltro murò verba daretis, inq; aliorum exitium colluderetis: quam tandem ob causam, tu quidem suppressis nominibus, atque in genere de cadaueribus loqueris, tu verò, quasi certi alicuius cadaueris nomen exaudisses, alijs inta ctis, Babylæ vnus cadauer mouendum tibi sumis? Oportebat enim iuxta demonis sententiam conditoria ea omnia, quæ in Daphne essent, effodere, & terriculum à deorum adpectu quàm longissimè abducere. At non de omnibus, inquis, mortuis verba demon fecit. Cur igitur id non apertè professus est: nempe tibi imposturæ fabulam agenti, ænigma istud reliquit. Equidem cadauera, inquit, tibi dico, vt nè palam fiat, me victum esse. nam & alioqui reformido Babylam nominati designare: at tu intelligito, quod à me dictum est, atque vnum pro omnibus martyrem amoueto. Ille enim est, per quem muti efficiuntur. Tantæ certè dementiæ demon cultores suos à se damnatos esse voluit, vt tam apertam imposturam capere nequirent: nam vt mente alienata atque insana omnes essent, tamen ne sic quidem ignorare debebant, quòd victum sese demon fateretur: tam ea res manifesta, tam aperta futura erat. Nam si hominum cadauera inquinatum quiddam (quod tu esse vis) & execrabile sunt, multò magis brutorum cadauera, ac tanto certè magis, quanto brutorum genus humano genere contemptibilius est. Multorum verò canum, simiarum, asinorum ossa proximè templum defossa sunt, quæ potius mouenda fuerant, nisi fortè censeres homines simijs esse viliores.

Verfusia maligni demonis.

Vbi nunc sunt, qui solem, bellum Dei opificium, & ad nostrum ministerium creatum, contumelia afficiunt, & demoni astrum attribuunt, & hunc illum esse affirmant? Sol enim, in tanta etiam cadauerum in terra iacentium copia, per vniuersum orbem diffunditur, nec villo loco neque radios, neque radiorum suorum efficaciam propter ipsas locorum iniquitates contrahit. At deus vester impuram hominum vitam, imposturas, cædes non modò non auersatur, aut odit, sed diligit, amplexatur, amat, corpora autem nostra deuicit: quamquam peccati genus tale esse solet, vt vel apud ipsos auctores in summam etiam reprehensionem veniat: corpus autem mortuum, & quod minimè mouetur, omni reprehensione ac criminatione vacat. Sed scilicet istud est vestrorum deorum institutum, vt abominentur, quæ abominanda nequaquam sunt: colant iidem & approbent, quæ omni odio & auersatione digna sunt. Et bonus quidem

Demonum mores.

vir, quisquis est, neque à sano aliquo consilio, vel dando, vel capiando, neque ab opere necessario faciundo per mortuum corpus prohibebitur: immò si animo sano est, vel ad ipsa sepulcra inhabitans, & temperantiam, & iustitiam, & omnem denique virtutem præstabit: prætereaque artifex suæ quisque artis opera absque vlllo impedimento facturus est, ijsque, qui ipsum rogauerint, præbiturus, non solum cadaueribus propinquus assidens, sed etiam si ipsa mortuorum monumenta extruere opus sit, & pictor, & lator, & faber tam lignarius quàm ferrarius, denique omnes sua ipsorum opera conferunt: vnus autem omnium Apollo per cadauera impediri se ait, quò minus futura prospiciat. Atqui & apud nos magni & admirabiles viri extitère, qui res futuras quadringentis ac mille etiam antè annis quàm euenirent, prædixerunt: quod dum facerent, nullam prorsus harum excusationum, vel quæsièrunt, vel causati sunt: neque mortuorum sepulcra perfringi, neque eos qui intra ea iacèrent abijci, neque nouum & impudentem effodiendorum cadauerum modum excogitari iusserunt. Attamen ex eis nonnulli, impijs ac scelestis gentibus vicini cum habitarent, vel in medijs ipsis barbaris, quorum omnia conspurcata ac polluta erant, verè futura vaticinati sunt, neque illis ad vaticinationem aliorum obfuit conspurcatio. Quidità: quòd quæ illi dicebant, ea re vera per diuinam virtutis opus dicebant. Dæmon autem, cum prorsus in eo diuina vis nulla esset, de futuris nihil habuit, quod Imperatori prædiceret. Ceterum nè hgeat, perplexusque esse videatur, cogitur verisimilia quædam & ridicula simulare. Quamobrem enim, quæro ex te, superiore tempore nunquàm tale quiddam elocutus est? quando quidem tum velamen hoc prætereundum poterat, sui cultum ab hominibus intermissum esse: hac autem idem excusatione sibi adempta, ad cadauera confugit, anxius animi quorsum enaderet. Nam à decoro ipse suo recedere nolebat. Verum ipsi vos illum coëgistis, qui cultus excusationem ei ademistis, neque locum illi fecistis ad sacrificiorum penuriam confugiendi.

Dæmon futura prædicere non potest.

Julianus iuret transferri reliquias S. Babylæ.

Fallacia & ambigua responsa Apollinis.

Hæc igitur ubi audiuit fabulæ istius actor Imperator, iubet statim capsulam deturbari, quo omnibus dæmonem victum esse innotesceret. Etenim si dixisset ille, Per sanctum Babylam loqui impediatur, sed hunc tamen nè loco suo moueatis, nève illius capsulam vltèrius conturbetis: nimirum ea res dæmonis modò cultoribus innotuisset: illos enim puduisset factum id ad alios deferre. Nunc verò, quasi ipsius infirmitatem traducere adlaboraret Imperator, sic nihil non fieri coëgit, quo ne volenti quidem factum adumbrare licebat. Neque enim iam simulatio salua & integra esse potest, propterea quòd non alius mortuus, sed solus Babylas illinc translatus est: nec solum qui urbem, & suburbium, & agros item incolebant, sed qui remotissimè etiam habitabant, in rem presentem cum venirent, capsulamque non amplius illic esse viderent, quæ sita causa statim edocebantur, dæmonem ab Imperatore rogatum vaticinari, respondiisse, id se præstare non posse, nisi beato Babyla prius à se procùl amoto. Quamquam, ô perdidicula dæmon, licebat tibi ad alias confugere excusationes, cuiusmodi multis identidem veteris, infinita semper rebus in dubijs artificiosè excogitans, aliàs Lydorum regi promittens magni imperij perditionem, Alym fluuium transgresso, hunc ipsum tamen regem postea super accensam pyram positum commonstrans: aliàs in Salamine hac eadem arte vsus, quum tu perdidicula illam addidisses coniunctionem. Nam quòd dixisti, Muliebria pignora perdes, simile fuit illi, quod Lydorum regi dixeras: quòd autem adiecisti, Vsquam vel Cerere sparsa, coëunte vel vsquam: maiore id certè risu dignum fuit, ac prorsus simile ijs, quæ à circulatoribus in triuijs vulgò iactantur. At tibi ne istud quidem facere placuit. Licebat & tibi sermonem tuum obscuritate velare: (nam & hoc tibi artificium solenne esse solet) at enim institissent omnes iterum, non intellectu vocis solutionem querentes. Tibi etiam licebat ad astra confugere, id enim tute per sepe nullo rubore, nullo pudore facis: neque enim tibi res est cum viris mente præditis, sed cum pecudibus, atque adeò cum longè crassioribus, quàm sunt pecudes ipsæ. Non erant vtrique, qui tum te consulebant, Græcis sapientiores, ancipitia responsa tua audire solitis, ab errore tamen sese non eximentibus. At mendacium intellexissent? Te igitur oportuit vni tuo sacerdoti veritatem aperire, qui quòd victus esses, meliùs, quàm tute, multò adumbrare nõset. Nunc verò quis te miser adducit, vt te in tam manifestam impudentiam obtruderet? Sed tu fortassè peccasti nihil: Imperator verò perperam fabulam subseruiuit. In genere enim cum de cadaueribus audisset, ad Babylam solum adiens,

re ille coarguit, & imposturam denudauit. Sed ne ille quidem volens id fecit: neq; enim vnus eiusdemque erat, tot ac tanta tibi donaria honoris gratia offerre, & temet ipsum infamare. Verum omnium simul oculis martyris virtus tenebras offudit, neque passa est illos ea intelligere, quæ fierent: quæ omnia fiebant quidem quasi contra Christianos: risus autem non in eos qui ea paterentur, sed in eos qui ea facerent, totus vertebatur: quod ipsum vsu venire videmus, quum qui furore correpti sunt, in ipsos etiam parietes calcitrantes, & fanda ac nefanda in præsentis conuicia iactantes, sibi ipsi videntur proximos bellè vlciisci, quum factis talibus non illos, sed se ipsos de decorent. Id quod & tum certè euenerat. Trahebatur enim capsula per totam viam, reuertebatur autem martyr athletæ alicuius exemplo, coronam alteram in suam urbem ferens, in qua & priorem coronam reportarat. Quamobrem si quis est fortè, qui mortuorum resurrectionem neget, quum videat martyris nostri facta illustriora post obitum esse, in posterum erubescat: qui martyr strenui alicuius bellatoris more trophæis trophæa coniunxit, magnis maiora, & mirabilibus mirabiliora. Tum enim certamen illi cum Imperatore solo fuerat: nunc cum Imperatore pariter ac dæmone. Tum Imperatorem à sacro templi ambitu exegerat: nunc ex omnibus Daphnes locis pestilentissimum humani generis hostem expulit, non manum admouens, quemadmodum & prius fecerat, suo virtute inuisibili inuisibilem virtutem debellans.

Martyris
virtus.

Ac viuientis quidem liberam orationem non tulit homicida: mortui autem cineres, neque Imperator, neque dæmon sustinuit, quo dæmone auctore Imperator hæc agebat. Nam quod Babylam ambobus istis posterioribus maiorem incussit timorem, quam antea incussisset priori illi Imperatori, indè certè apertè liquet. prior enim ille Babylam captum, eundemque in vincula coniectum interfecit: posteriores autem isti Babylam solùm transtulère. Cur enim capsulam in mare demergi, neque dæmon iussit, neque posterior hic Imperator voluit? cur non attriuit & exussit? cur non in vastam aliquam solitudinem deferri eam mandauit? Nam si ea piaculum & scelus fuisset, si eam abominans, ac non potius reformidans, illinc dimouisset, non intra urbem piaculum deducere, quin potius in montes quospiam, in saltus transferre oportuit. Sed scilicet perditio huic Imperatori æquè atquè Apollini Babylæ virtus, & quam cum Deo haberet fiducia cognita erat: ob id formidabat, si hoc fecisset, nè fulmen diuinum, nè ve aliquem alium morbum in se ipse prouocaret. multa enim habebat Christi virtutis, tum in ijs, qui ante se regnauerant, tum in ijs, qui vnà secum imperium administrabant, spectata argumenta. Nam ex superioribus Imperatoribus ij, qui similia attentauerant, multis ijsque intolerabilibus calamitatibus acceptis, fœda ac miserabili morte interierant, ità vt cuiusdã, dum adhuc viueret, spontè ex oculis pupillæ exilierint: Maximus hic fuit: alius autem furore, alius alia id genus calamitate vexatus, mortem cum vita commutauit. Cæterum ex ijs, qui tum cum ipso erant, patruus, quum licentiosus in saniam suam contra nos prodidisset, ausus impuris manibus sacra vasa contingere, hoc etiam scelere non contentus, sed contumelia vlterius progressus, (vas enim ijs inuersis, & super pauimentum collocatis atque extensis, ità super ea desedit) cunctis illegitimæ huius sessionis poenas luit. Illius enim verenda corrupta, vermiculos generarunt, ità vt morbum diuinitus illatum constaret: ad quem curandum medici aues pingues, easque peregrinas interficiebant, quibus ad putrefacta membra admotis vermiculos euocabant: illi verò loco quum non mouerentur, mordicis putridis partibus inhærebant, atque illum ità demùm multis diebus absumptum, perdidērunt. Alius porro regij ærarij præfectus, antequàm aulæ regiæ limen transcenderet, repente mediis crepuit, & ipse id genus impietatis cuiusdam poenas luens. Hæc sanè, & his item plura (neque enim omnia enumerare temporis huius est) animo lustrans impius Imperator, verebatur temeritatem suam vlterius promouere. Me porro hæc non ex me enunciare ex eis constabit, quæ ab illo postea edita sunt. Interim historiæ nostræ tenorem persequamur, quid exindè euenerit recensentes. hoc enim demùm mirum admodum est, non modò Dei maximi virtutem, sed & inenarrabilem benignitatem patefaciens.

Mortui sancti cineres nec Imperator, nec dæmon sustinuit.

Iuliani, qui fuit apostata patruus, (secundum alios auunculus) in sacra vasa contumelia & poena.

Babylas intra sacrum templi septum erat, intra quod & prius fuerat, antequàm Daphnen translatus fuisset. At malignus dæmon statim edoctus est, frustra sibi fraudis suæ artificia conficta, scque non iam certamen habere cum mortuo, sed cum eo qui uiuere,

Apollo di-
uinitus in
cinerem re-
digitur, ad
preces S.
Babylæ.

ueret, qui efficax esset, qui que non se modo, sed omnes quoque demones fortitudine superaret. Is enim Deum precatus, ignem in templum ut cælitus demitteret, totum illius templum exussit, ipsoque idolo ad extremos usque pedes deleto, eodemque in cinerem ac puluerem redacto, ab omnibus parietibus, qui ipsi integri adhuc stant, absti- nuir. Ac si quis nunc illud accesserit, nunquam utique dixerit factum id, ignis opus esse. Neque enim incendium id, non ex composito factum, neque ex materia inanimati- tum, sed tanquam manu quadam ignem circumagente, atque indicante, à quibus absti- nere, quæ porro absumere oporteret, tanta certe concinnitate, tanto artificio ipsum templum detectum est, nec ad simile quidem ijs, quæ casu ac temerè incendio consti- grasse videmus: verum ijs, quæ parietum ambitum integrum cum habent, tecto tamen carent. Cætera enim omnia, & columnæ item omnes, tam ex quæ templi culmen, quæ quæ vestibulum sustinebant, adhuc extant, præter vnam, quæ ad posteriorem templi partem stabat: & hæc tamen non temerè perfracta est, sed ea de causa, quam postea di- cituri sumus.

Matth. 23.

Hoc incendium ubi accidit, statim demones sacerdos in carcerem rapitur, incendij authorem indicare coactus. Qui ubi non habuit quem accusaret, in tortis cubitis, mul- tis flagris vapulavit, in sublime raptus, ac latera undique cæsus: quanquam ne sic qui- dem ex eo quicquam didicere: rei que huius euentus similis erat illi, qui in Christi resur- rectione accidit. Tum enim dispositi fuere milites, qui corpus Iesu custodirent, ne qua possent eius discipuli furto illud auferre, cæterum is fuit rei ipsius euentus, ut nulla vel impudens species ijs relicta fuerit, qui resurrectionis eius fidem eleuare ac calumniari vellent. Atque hic distrahebatur miser sacerdos, quo testificaretur factum id non diuina ira, sed humano maleficio accidisse. Is tamen contortus ac foedè laceratus, quum nemi- nem haberet, quem proderet, ignem è cælo delapsum testatus est, ut maleuolis atque impudentibus nullus iam calumniæ locus relictus fuerit.

Timet im-
pius aposta-
ta cælestem
vindictam.

Sed quod nos paulò antè dicere volentes, in alium locum reieciimus, id ipsi hinc tem- pestiue dicemus. Quidnam verò id esse potest? Certè martyr noster Babylas Imperato- rem cuiusque terruit, ut furore ille suo superfederet. Neque enim ipsum quidem sacerdo- tem, eumque quem tanto antè honore prosequeretur, tot malis rebus exusti causa affe- cit, & immanius quam fera crudelis dilaniavit, (à cuius etiam vorandis carnibus fortas- sè non temperasset, nisi res ea detestanda, omnibusque abominabilis visa fuisset) Baby- lam autem, per quem demones suum obstruxerat, rursus in urbem ea de causa transtu- lit, ut maior illi honos ab omnibus haberetur. Etenim idem Imperator si minus prius, hoc est, quo tempore victum se esse demones fassus est, ac certè post ipsum incendium omnia subuertisset ac perdidisset, capsulam exussisset, utrunque item monumentum, tunc quod Daphne, tum quod in vrbe erat, nisi metus in eo quam ira maior fuisset, ac nisi eius mœstitiæ timor imperasset. Solenne enim permultis esse videmus, quum eos ira ac dolor corripuerit, etiam si affectu eorum authores non nanciscantur, in obuios quosque ac suspectos iram effundere. Non procul autem ab hac suspitione Babylas erat. Nam simul ut in urbem peruenit, statim ignis in templum inuasit. Sed, quod dixi, affectus cum affectu pugnabat, & iræ metus imperabat. Mihi enim hinc cogita, qualis esse poterat bo- nus ille Imperator in suburbium ascendens, hinc martyris monumentum stans intui- tus, hinc templum exustum, idolum deletum, donaria absumpta, & liberalitatis suæ ac pompæ satanicæ memoriam omnem de medio sublata. Nam ut concedamus futu- rum fuisse, ut illum hæc cernentem neque ira, neque mœstitia subire posset, ipsum certè de- decus ac risum permultum ferrè minimè potuisset: quin potius sacras impurasque ma- nus in sancti Babylæ sacellum intendisset, nisi illum ea, quam antè dixi, causa prohibuis- set. Neque enim parui momenti ea res esse videbatur, per quam videlicet præcisâ ademp- taque erat omnis gentilium fiducia & libertas, lætitia omnis extincta, ac tanta mœroris nebula illorum animis offusa, quanta certè offundi potuisset, si deorum simul omnium templa diruta disturbataque fuissent.

Cur in so-
lum idoli
cælestis vl-
tio conuer-
sa sit.

Cæterum tempus iam appetere puto, ut ostendamus tum cur iram suam non in Im- peratorem, sed in demones conuertit: tum cur factum est, ut ignis totum templum non absumperit, sed templi recto statim dissipato correptum simulacrum improba- rit, atque refutaret, neque enim ea temerè, neque sine causa contigerunt, sed ea Dei benignitate, qua errantes homines tueri solet, facta fuere. Qui enim res omnes, etiam ante-

antequam enascantur, nouit, is & hoc item vnà cum alijs nouerat, futurum, vt si fulmen contra Imperatorem contorsisset, qui praesentes rem spectassent, temporario quodam timore percellerentur: altero autem & tertio vertente anno, rei eius memoria deperiret, multiq; miraculo fidem minimè haberent: sin autem templum flamma correptum fuisset, fore, vt ea res quouis buccinato clariùs non ijs modò, qui tum superstites erant, sed & posteris quoq; omnibus Dei iram enunciaret: vt ijs quoque, qui impudentes esse, ac factum id occultare vellent, omnis calumniandi ansa esset praecepta. Quisquis enim in rem praesentem venit, quasi nupèr contigerit incendium, sic animo afficitur, idemq; horrore quodam percussus, caelum contuitus, statim Dei oprimi maximi, incendij eius authoris, gloriam ac virtutem laudibus effert. Vt enim si quis primarij cuiusdam latronis perfracta supernè spelunca ac latibulo, vincum illum extraxerit, tū eiusdem supellectile omni ablata, locum illum feris ac monedulis receptaculum esse fuerit, postea quisquis latibulum huiusmodi fuerit ingressus, simul vt locorum denastationes ac direptiones contemplatus fuerit, statim secum animo concipit ac reputat, qualis fuerit, qui locum illum priùs inhabitaret: ita & hinc vsu venit. Procūl enim columnas quis intuitus, postea vbi accessit, ac templi limen supergressus est, effingit sibi demonis abominationem, fraudē, insidias, ac Dei iram atque fortitudinem admiratus, ita demum de loco eo decedit. sic quae priùs domus erroris & blasphemiae fuerat, nunc diuinæ gloriae hymnis decantandae argumentum est: tam ingeniosus, tamque indutritius est Deus noster.

Atq; haec quidem nec opinata non nunc primùm, sed iam indè à superioribus seculis magno ille miraculo edere solet. Omnia porrò recensere, temporis huius non est: commemorabimus tamen factum quoddam huius perquam simile. Praelio olim in Palaestina à ludæis contra alienigenas quosdam facto, victoria potiti hostes, captam Dei arcam, tanquam exuuias & opimum quoddam spoliū suo cuidam idolo (huic nomen erat Dagon) donarij loco consecraruunt: ea porrò in idoli eius templum perlata, statim idoli statua delapsa in caput, iacebat. Vbi autem diuinæ virtutis robur hac ruina illi minime agnoscentes, idolum de integro excitatum in sede sua collocarunt, postridiè sub auroræ tempus eò quum accessissent, viderunt non iam collapsum idolum, sed prorsus diffractum. Huius enim manus ab humeris auulsæ vnà cum pedibus ad templi limen exilierant, reliqua idoli parte, & ea quoque diuulsa, aliò dispersa. Et Sodomorum item tellus, vt parua magnis conferamus, hac ratione vnà cum ipsis incolis incendio absumpta, sterilis facta est, vt non solum qui id temporis superstites essent, sed & posteri item omnes locorum vastitate admoniti, continentiores viuerent. Si enim ad homines solos supplicium peruasisset, futurum erat, vt factum id postea ab alijs minimè crederetur: propterea locus ipse plagam accepit, qui tempore prorogari potest, quiq; & sequentia omnia secula admonet, lege cautum esse, vt qui similia commiserint peccata, ij similes poenas luant, etiam si in praesentia id non fiat: id quod & in templi huius incendio accidisse videmus. Ecce enim iam vice simus ex eo annus agitur, nec tamen aedificij ab igne relicti pars vlla deleta est: sed quae partes flammis euaserunt, ea solidè ac firmiter stant, suntq; etiam nunc sic valida, vt vel ad centenos, ducentenosq; & multò item plures annos durare possint. Id verò quò mirum videri debet, si ex columnis nulla prorsus ab altera auulsa ad solum deciderit? Columnarum enim earum, quae ad posteriorem templi partem erant, vna tantum tum perfracta: nec ea quidem corruit, sed à sua sede mota, ad murum dum caderet inclinata, sic mansit. Cuius quidem columnae partes sunt duae, quarum altera à basi ad sectionem obliquè muro incubuit, altera à sectione eadem ad capitulum supina constitit, & ea ab inferiori parte suffulta. Quanquam autem & venti vehementes loco illi sepè incubuere, & terramotibus crebris tellus fuit còcussa, ignis tamen reliquiae inconcussae manserunt, quae ipsae firmiter stant, propemodum claustrantes, sese ad posterorum emendationem asseruatas esse.

Et quidem quòd templum ipsum totum non conflagraret, hanc dicere possis causam esse: quòd autem Imperator fulmine percussus non fuerit, aliam si quaesieris, causam reperies, ex eodem bonitatis & benignitatis Dei fonte manantem. Propterea enim Deus ignem ab Imperatoris capite defendit, eundemq; in templi rectum ei aculatus est, vt alieno ille malo edoctus, poenam sibi reseruata effugeret poenitentia compunctus, & errore liberatus. Illi enim hoc neq; solum, neq; primum virtutis suae signum Christi-

Simile.

1. Reg. 4. & 5.

Dagon idolum corruit illara arca in templi.

Gen. 19.

Nota de hac columna.

Sepè diuinitus vtrius

si piseret.
admonitus
Iulianus.

stus dedit, sed & alia item multa, hoc ipso non inferiora. Nam & patruus eius, & questor
ararius, sic, vt dixi, vterque vitam finientes, pretereà & fames in urbem statim vnà cum
ipso inuadens, & aquarum penuria nunquam antè visa, quàm ab eo sacrificia in ipsis
fontibus facta fuissent, & multa pretereà alia, tum ea quæ in ipsius castris, tum ea quæ in
urbibus euenerunt, huiusmodi certè fuere, vt vel faxeam animam flectere possent, non
ob id quidem, quòd permulta essent, neque ob id, quòd omnia pariter ederentur, ac de-
inceps & post ipsa statim scelera perpetrata, vt quondam Aegyptiorum regis tempo-
re: sed quòd, quæ edebantur miracula, per sese talia erant, vt ad eorum, qui ea cerne-
rent, emendationem aliud alio non egeret, verùm illorum vnumquodq; hoc ipsum per
se prestare possit. Nam vt cætera pretermittam, quem tandem, qui idem non admo-
dum stupidus esset, non perterrefecisset editum ad veteris templi Hierosolymitani
fundamenta miraculum? id porro cuiusmodi fuit?

Exo. ali
quot capi
tibus.

slimi

Tyrannus cum videret per omnes Imperij sui fines Christi fidem diffusam, eandemq;
ad Persas vsque, aliosque remotiores Barbaros, atque adeò vltra etiam illos peruasif-
se, breuiter omnem eam, quam sol radijs suis lustrat, regionem occupare, cruciabat
animo atque angebatur, apparabatque sese ad gerendum contra Christianorum con-
uentus bellum: infelix, vt qui ignoraret se contra stimulum calces. Ac primùm quidem
Hierosolymitanum templum, Christi virtute solo æquatam, excitare conabatur, & Iu-
dæorum res, quanquam Græcus homo, procurabat, virtutis Christi periculum inde fa-
cere volens. Hic vocatis ad se Iudæis quibusdam, ijsq; sacrificare iussis, (nam & illorum
Maiores dicebat hunc religionis ritum obseruare solitos) vbi Iudæi idem eò confu-
gunt, vt dicerent, fas sibi nequaquam esse, id templo collapso, extra veterem metropo-
lim facere, iubet illos pecunia de regali thesauro sumpta, suppeditatisque ijs omnibus
quæ ad opus necessaria forent, abire, templum instaurare, & ad pristinam sacròrum
consuetudinem redire. Tum illi dementes planè, à matrisque vtero errantes, atque ad ca-
nos vsque eruditione indigentes disceserunt, Imperatoris mandato parituri. At simul
vt edificaturi fossitiam humum euacuare ceperunt, statim è fundamentis ignis exiit,
quo omnes pariter absumpti fuere. Quæ res Imperatori vt renunciata fuit, neque vlti-
rius insaniam suam promouere conatus est, (metu enim detinebatur) neque tamè dæ-
monum errore (quorum tyrannide prorsus premebatur) liberari voluit. Ac tum qui-
dem supersedebatur.

Iulianus ex-
citare vult
templi Hi-
erosolymita-
num.

Nota mira-
culum.

Ceterum non ità multo post tempore ad id genus leuitatis redijt, templum quidem
non iam edificare audens, aliundè autem paruulis prælijs ac velitationibus nos petens,
aperto enim Marte nos adoriri tum differebat, primùm atq; præcipuè, quòd persuasus
planè esset, frustra se id tentaturum: deindè, quòd nullam nobis ansam relinquere vole-
bat, per quam martyrij corona redimiri possemus. Ferre enim haudquaquam poterat,
idque illi quavis calamitate indignius erat, si quis in medium productus, pro veritate
vel ad mortem vsque tormenta sustineret: vsque adeò ex animo inimicitias se nostras
suscepisse declarabat. nouerat enim, nouerat (inquam) apertè, futurum, vt si id ipse at-
tentasset, omnes pro Christi nomine suas animas proderent. Proindè uaser & callidus
cum esset, quos intelligebat ob peccatum aliquod Christianorum conuentuū princi-
pibus pœnas dedisse, & à præfectura quæ gererent amotos, eos omnes liberos esse suum,
hoc modo, pessimis quibusque licentiam largiens, Ecclesiæ leges subuertens, deniquè
omnes inter se committens. fore enim sperabat, vt postea minori negotio debellaren-
tur, si priùs bello inter se conflictati fuissent. Quinetiam quendam (huic Stephano no-
men erat) tum ob doctrinæ peruersitatem, tum ob vitæ improbitatem ab Ecclesiastico
principatu amotum, iubet deintegrò magisterij sedem occupare: atque adeò Christia-
num nomen tunc vt extingueretur, quoad eius poterat, elaborabat, Galilæos pro Chri-
stianis nos in edictis suis tum ipse appellans, tum principes, vt idem factitarent, adho-
tans.

Iulianus in-
uidet Chri-
stianis mar-
tyrij glori-
am.

Iulianus
vult Chri-
stianorum
nomen ex-
tinctum.

Inter media autem ea signa, quæ per famem atque siccitatem euenisse recensui, à sua
ipse impudentia ac duritia minimè desistebat. Idem contra Persas bellum suscepturus,
tanto cum fastu cum descendisset, vt si omnem Barbarorum gentem deleturus esset,
identidem nobis comminabatur, quum diceret omnes se, post suum à Persis reditum,
funditus perditurum, hoc enim bellum sibi esse Persico grauius, atq; adeò oportere mi-
nore illo confecto, tum demùm ad hoc, quod maius foret, descendere. & hæc quidem
nobis

nobis annunciabāt, qui illi à consilijs erant. Aestuans porrò ira aduersùm nos, ad maiorem quotidie in saniam sublatas, in eadem nunquam sententia persistebat, sed priore illo consilio posito, rursùs nobis persequutionem minabatur. Cæterùm cum illum Deus inhihere, atque intumescentem sedare vellet, edidit rursùs signum hoc in Daphne, igni in templum immisso. Hic verò ne sic quidem furore suo superfedidit, quin potius summa depopulandi nostrī cupiditate quum distrumperetur, ne ad id quidem tempus, quod minatus fuerat, sibi temperauit: sed Euphratem traiecturus, militum suorū animos probabat, ac paucos quosdam adulatione quum corrupisset, quos suæ voluntati repugnantes inuenit, nequaquam exauthorauit, veritus si eos à reliquorum cœtu segregasset, nè copias suas contra Persas debiliores redderet.

Quis nobis hęc quæ subsequuta sunt enarrabit? quæ quidem ijs multò terribiliora sunt, quæ tum in eremo, tum in mari, tum in Aegypto acciderunt, quo tempore Pharaos ille sensu carens pledebatur, & qui cum eo erant omnes submergebantur. Quemadmodum enim tum, posteaquam Aegyptius ob nullum calamitatis genus concedere, ac melior fieri voluit, illum tandem Deus vnà cum suo exercitu perdidit: sic & nunc posteaquam ad omnia Dei miracula Imperator hic impudenter cõstitit, nihil fructus inde percipere volens, animumq; in emendatum ad omnia afferens, hunc ipsum Deus idem extremis malis inuoluit, vt quoniam aliorum calamitatibus edoctus ad frugem bonã redire non sustinuit, eius supplicij meliores alij euaderent. Qui enim plures militum myriadas secum duxerat, quàm vllus vnquam ante ipsum Imperator, quiq; Persidem omnem per incursionem, ac sine puluere, quod aiunt, capturum se sperauerat, huic sic infelicitè ac miserabiliter res successit, vt fœminarum potius, ac puerulorum, quàm virorum exercitum illum secum habuisse dicas. Primùm enim imprudentia sua in tantam illos necessitatem adegit, vt equinis carnibus vescerentur, ac partim fame, partim siti absumpti perirent. Quasi enim in Persarum gratiam copias ageret, neque illos capere, quin potius suos illis prodere studeret, sic eos in locorum difficultates quasdam conclusit, ac tantum non victos hosti tradidit.

Enimverò calamitatum earum genus omne nullus possit, ne ex ijs quidem, qui illas viderunt expertique sunt, recensere: ita omnem modum superarunt. Sed vt summam dicamus, illo turpiter ac miserabiliter mortuo, (alij enim illum volunt à lixa quodam, rerum indignitatem non ferente, percussum interiisse: alij autem, ne vidisse quidem se, à quo interfectus sit, sed fuisse tantummodò percussum dicunt, rogasseque vt in Ciliciam, inibi sepeliendus, portaretur, vbi etiam nunc iacet) illo, inquam, tam turpiter mortuo, quum viderent milites in extremo se se vitæ periculo constitutos, cum hostibus pepigerunt: quibus cum iureiurando recepissent, abscessuros se à loco locorum omnium tutissimo, eodemque regionis nostræ tanquam muro quodam inexpugnabili, Barbaros humanos erga se nacti, ita euaserunt, atque è multis pauci reuerterunt, & ipsi affectis admodum corporibus, erubescentes ob fœdera cum hostibus pacta, coacti verò illis per iusturandum paternis bonis cedere. Hic videre erat spectaculum qualibet captiuitate miserabilius. Nam vrbs illius ciues, à quibus gratiam aliquam expectabāt, quod suos omnes intus muri instar in portu collocarāt, pro omnibus semper ad omnia pericula obiecti, ab ijs hostilia omnia passi sunt, proprijs domibus atq; agris relictis, solum vertere coacti, & à Maiorum suorum possessionibus auulsi. & quidem eam iniuriam à suis acceperunt: hunc nos fructum ab egregij istius Imperatoris operibus percipimus.

Hęc porrò temerè à nobis dicta non sunt, sed vt satisfactum ijs esset, qui quærent, cur non antea Deus de Imperatore pœnas sumpsit. Illum enim rabie percitum sæpè numero reprimere voluit, nè impetu vltèriùs procederet, & alienorum malorum exemplo emendare: verùm vbi restitit, extremis illum malis obiecit, iustam quidem peccatorum eius retributionem in magnum illum iudicij diem reiiciens, præsentem autem pœna superiores excitans & castigans. Talis est enim Dei lenitas, vt qui eadem non redè vtuntur, eos grauiore pœna afficiat: quæ quemadmodum resipiscens vtilis, ita & obstinatis ac peruicacibus maioris supplicij occasio esse solet.

Quòd si dixeris, Quid? nonne præuiderat Deus fore, vt tyrannus hic nunquam emendaretur? huic ita respondebimus: Præuiderat quidem, sed tamen ob id, quòd malitiam nostram prospiciat, officium ille suum non intermittit: quin potius etiam si eius non

Exod. 14.

Infelicitè bellum gerit aduersùs Persas.

Iuliani obitus horrendus.

Exercitus eius pacem ab hostibus impetrat.

Cur toleret Deus malos.

admittamus admonitionem, clementiam tamen in nos suam praestat: qui si postea in grauiora etiam nos peccata impingimus, id certe non iam eo auctore euenit, qui non propterea lenis longanimisq; est, ut pereamus, sed ut seruemur potius: verum nobis auctoribus sit, qui in illius immensam tolerantiam iniurij sumus. Sic autem & infinitam suam in nos benignitatem ostendit, quoties enim recusamus ab eius proluxa lenitate adiuari, tum ille in aliorum usum eam vertit, nusquam non clementiam erga nos suam simul & providentiam solertiamque prodens. Id quod tum praestitum est.

Et tyrannus quidem in hunc, quem dixi, modum è viuis decessit: Rabici autem eius, ac beati Babylae virtutis argumenta extant, & templum & martyrij monumentum, illud desolatum, hoc eandem, quam prius, efficaciam retinens. Cuius capsula non ultra refertur, Deo rem sic dispensante, quò posteris testatiora sint praecleara Babylae eiusdem facinora. Quisquis enim eò aliunde accedit martyrem requirens, hunc ubi ab eo loco abesse videt, statim causam seiscitatur, neque prius de loco decedit, quam omnem eam historiam perdoctus fuerit, sic & dum ad Daphnes locum accedit, & rursus ab eodem dum decedit, fructum maximum percipit. Ea est martyrum virtus & viuientium & mortuorum, & ad loca illa vel illa adeuntium, & rursus ab eisdem aliò migrantium. Etenim ab initio ad finem vsque Babylae nostri praecleara facinora continua quasi serie copulata fuere.

Virtus martyrum, & in vita, & post obitum.

Rem, quæso, animo iustra: Dei leges ab iniuria vindicauit, pro occiso pœnas sumpsit: qua ex re planum fecit, quanto inter se intervallo sacerdotium & regnum dissi-
ant: mundi fastum omnem soluit, vitæ huius opinionem conculcavit: reges docuit, nihil ultra modum, ipsis à Deo datum, potestatem promouere: sacerdotibus planum fecit, ut principatui huic præesse oporteat. Atque hæc quidem, & his item longè plura, etiamnum viuens præstitit. Vbi autem hinc emigravit, demonis robur enervauit, gentilium imposturam coarguit, vaticinij deliramenta dextexit, personam eius contriuit, simulationem omnibus denudauit ac patefecit, eum qui in ea dominari videretur, obmutescere cogens, ac magna vehementia opprimens. Hodie quoque templi parietes recti stant, omnibus quasi prædicantes, quæ demonis impudentiam, risum, imbecillitatem: quæ martyris coronas, victoriam, virtutem. Ea sanè est sanctorum fortitudo tam in-
expugnabilis & terrifica, tum regibus, tum demonibus, tum ipsi etiã demonum principi,

Habetur Tomo tertio operum eiusdem.

PASSIO SANCTORVM IUVENTINI ET MAXIMI MARTYRV M, A D. IOHANNE

Chrysofomo conscripta.

25. IANVAR.

Eni beatus Babylas cum tribus pueris nos hic congregabat: hodie verò par sanctorum militum, in acie exercitum Christi ostendit. Heri quadriga martyrum, hodie biga se ostendit. Impar eorum est ætas, sed par fides. Varia certamina, sed eadem fortitudo. Illi tempore superiores, isti recentiores. Et cum tantus thesaurus sit Ecclesie, nouas & veteres habentis margaritas: sed vna omnium est gratia. Eorum flos neque languescit, neque desluit tempore. Nescit

vetustatis rubiginem splendoris istius natura. Temporis accessione opes quæ ad corpora spectant, facile intercunt, vestimenta absumuntur, domus destruantur, & aurum rubigine consumitur: & in summa, omnium sensibilium facultatum natura tempore tandem aboletur & intercudit. At non sic se res habet in spiritualibus thesauris, de martyribus, inquam, qui semper in eodem manent vigore, semper in eodem iuuentutis flore sunt, semper suæ gloriæ fulgorem emittunt & radios. Quod scientes, non aliter pisco, aliter recentiores colitis sanctos, sed eadem alacritate omnes.

Colere sanctos alacriter.

Non enim exploratis tempus, sed exquiritis animi fortitudinem, fidem, zelum feruidum, & eas virtutes, quas præ se ferunt sancti, ob quorum honorem hodie conuenimus. Hi enim tanto amore Dei flagrabant, ut etiam extra persecutionis tempus, martyrij corona redimiti fuerint, absque pugna triumphum retulerint, absque prælio victoria potiti sint, absque theatri certamine brauium rapuerint. Et quomodo hoc? Ego dicam: sed ferre me rem paulò altiùs enarrantem.

Tulianus apostatam dicit.

Erat rex quidem etiam nostro æuo, omnes, qui se præcesserunt, impietate vincens, de quo